GUDS VÄRK UTI KINA

AF

ANTTI MÄKINEN.

MED TRE ILLUSTRATIONER OCH EN KARTA.

ÖFVERSÄTTNING FRÅN FINSKAN.

Pris: 50 penni.

GUDS VÄRK UTI KINA

AF

ANTTI MÄKINEN.

ÖFVERSÄTTNING FRÅN FINSKAN.

HELSINGFORS,
J. SIMELII ARFV. BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG,
1893.

I. Kina och dess behof.

1. Inledning.

År 1892 hade jämt hundra år förflutit, sedan den första protestantiska missionsföreningen grundlades. Därför har man äfven kallat det nu utlöpande seklet för „missionens århundrade". Visserligen bedrefvo protestanterna missionsarbete äfven förut. John Elliot hade redan 150 år tidigare värkat med välsignelse ibland Nord-Amerikas indianer; och Brödraförsamlingen hade under grefve Zinzendorffs ledning sändt de första missionärerna till Vest-Indien redan 60 år förut. Sammalunda hade den af Danmarks konung utsände Bartholomeus Ziegenbalg år 1706 börjat sitt arbete i Indien. Men dessa voro enskilda, smärre försök, för hvilka den protestantiska kristenheten i sin helhet stod så godt som främmande. Huru mörk tiden var i detta afseende, det kunna vi förstå, då vi höra, huru *William Carey*, den store banbrytaren på dettta område, bemöttes; då han för hundra år sedan för första gången väckte frågan vid ett predikantmöte om de kristnas plikter i afseende å missionen, så svarade ordföranden: „Unge man: sitt ned! Om Gud vill omvända hedningarne, så kan han göra det utan din och min hjälp". När denne unge man sedermera genom sin outtröttliga ifver och brinnande kärlek fick det första missionssällskapet till stånd och var färdig att tillsammans med en sin kamrat såsom nämnda sällskaps förste missionär afresa till Indien, så tillät icke det „Ostindiska kompaniet", som då hade Indien i sitt våld, dessa evangelii förkunnare att medfölja något engelskt skepp till Indien, utan de måste segla med ett danskt fartyg. Ostindiska kompaniet hade tillkännagifvit sin ståndpunkt till missionsarbetet med

följande ord, hvilka mycket väl illustrera den dåtida kristenhetens blindhet: Ostindiska kompaniet kungjorde, att det hade hoppats, att detta århundrade blifvit allt för mycket upplyst till att befatta sig med några omvändelseförsök; — — att ett 50 tusen eller 100,000 tal godmodiga landsmäns (hinduers) omvändelse vore den största olycka, som kunde inträffa, och det tackade Gud för att detta också vore omöjligt. Sådant var det bildade Europas begrepp om missionsarbetet. För närvarande har det missionsarbete, som då påbörjades, bragt *tre millioner* (ej blott 50,000 eller 100,000) hedningar till kristendomens klara ljus, till kännedom af den lefvande Guden och hans Son Jesus Kristus, hvilken kännedom är evigt lif. Joh. 17: 3. Så har Gud gjort de otrognas visdom till dårskap och besvarat sina tjänares böner, i det Han välsignat deras arbete och deras uppoffringar. Att missionsarbetet redan utbredt sig vidsträckt bland hednafolken är ett glädjande sakförhållande, för hvilket vi icke nogsamt kunna tacka Gud, som öfver allt har öppnat dörrar för detta arbete: på Söderhafvets öar, i hjärtat af Afrika, Indien, Kina och Japan. Men arbetet är nu först i sin början, ännu fattas medel och arbetare. „Skörden är i sanning mycken, men arbetarena äro få; bedjen fördenskull sädens Herre, att han utsänder arbetare i sin skörd“. Mt. 9: 37, 38. På många ofantligt stora fält är sådden knapt ännu påbörjad. Och kristenheten känner icke ännu sina plikter mot hedningarna. Därför måste man alltid ånyo för henne framhålla den förfärliga ställning, hvari hon befinner sig, i det hon för egen del missbrukar evangelium och låter hedningarne dö i sina synder „utan hopp och utan Gud i världen“. Ef. 2: 12. Därtill måste alla, som vilja hjälpa upp saken, få någon kännedom om hedningarnes tillstånd för att med kärlek kunna tänka och handla till deras förmån. I följande föredrag vilja vi därför framställa för vårt folk något från det stora missionsområde, som i närvarande tid förnämligast drager kristenhetens uppmärksamhet till sig. Detta område är *Kina,* detta underbara, gamla rike med sina egendomliga seder, sina vimlande millioner. Endast ett fåtal i vårt land torde hafva någon närmare kännedom om detta jordens äldsta och största folks andeliga behof. Om vi med följande föredrag åtminstone i någon mån kunde afhjälpa denna brist, så vore dess ändamål vunnet.

2. Kina.

Kina är till sitt ytinnehåll mycket större än hela Europa, större t. o. m. än om man till Europa lägger Marocko och Algeriet. Kinas ytvidd är väl så stor som tredjedelen af hela Asien och ungefär som halfva Afrika eller tiondedelen af hela jordklotets bebodda yta. Redan detta landområdes vidd visar i och för sig, hvad för ett mäktigt rike Kina är. Dit hör först det *egentliga Kina* med sina 18 särskilda provinser, hvilka alla hvar för sig äro större än Europas största självständiga riken, om man undantager Ryssland, hvars ytvidd och innevånareantal är större än de öfriga rikenas i Europa. Därtill hör under den kinesiska regeringen följande lydländer: *Mandschuriet, Mongoliet, Dsungariet, Ili, Kokonor, Tibet* och *Korea*.

Men ännu mera, än i afseende å sin ytvidd, öfvergår Kina med sin folkmängd alla andra riken i världen. Kinas innevånareantal, om lydländernas medräknas, uppgår till omkring *fyra hundra millioner*, hela Europas är vid pass 340 millioner. Detta ovanliga folk är därtill det *äldsta af alla kända folk* och är genom sin civilisation och sina anstalter afskildt ifrån andra. Dess kända historia går tillbaka i tiden ända till 4,000 år enligt vår tideräkning eller 2,200 år före Kristus. Det äldsta historiska minnesmärke i hela världen är det, som är uthugget i klippan vid *Hung-schan*. Det intygar om ett dåtida framsteg i ingeniörskonsten. Denna skrift är uthuggen redan 250 år före Abrahams tid. En af Kinas kejsare hette *Vung-Vang*. Han skref ett arbete, som ännu finnes bland kinesernas klassiska värk. Han lefde redan 100 år före Davids tid. Enligt kinesernas utsagor skola de hafva uppfunnit sina skrifttecken — hvilka något likna hieroglyfiska tecken — redan 3,500 år f. Kr. Likaledes säga de sig hafva upptäckt redan 2,700 år f. Kr., att magnetnålen pekar mot nordpolen, ehuru de icke upptäckte kompassen förrän 1100 år f. Kr. Krutet upptäckte de 400 år f. Kr. Papper kunde de tillvärka på Kristi tid och porslin lärde de sig göra 600 år efter Kr. I femte århundradet e. Kr. uppfunno de träsniderikonsten och vid pass 1050 konsten att trycka med rörliga typer.

För öfrigt kan kinesernas historia delas i sagotiden, då de förtälja att Puanku har skapat världen. Han danade jorden med sin mejsel; solen, månen och stjärnorna äro hans värk. Hans hufvud förvandlades till bärg, af hans andedrägt

uppkommo vinden och molnen, åskan af hans röst och af de skilda kroppsdelarne fält, floder och träd; människan uppstod af insekterna i hennes kropp. Sagotiden upphörde år 2852 f. Kr., då enligt sagan Fuh-hi blef regent. Efter honom regerade 8 furstar intill år 2205, då Ju kom till väldet. På den tiden synes kineserna hafva satt sig ned vid Gula floden. Från denna tid till år 221 e. Kr. regerade 6 olika ätter den ena efter den andra. Den mest ryktbara, som också regerade längst af dem alla var: Chau-ätten, hvars förste regent Vung-Vang kom till regeringen år 1122. Denna dynastis välde räckte intill år 255 f. Kr. Då kom ätten *Tsin* till makten. Den förste af dessa regenter förenade alla dittills under småfurstar lydande provinser, hvilka i det sjunde århundradet f. Kr. hade fått någon slags själfständighet, till ett enda helt rike, i det han öfvervann och intog alla smårikena och tvingade furstarne att underlägga sig honom. Af hans namn Tsin antager man, att Kina äfven fått sitt namn, hvilket först var Chin och sedan China. Latinarena kallade detta rike Seres, och perserna kallade det Cathay, andra asiater kallade det Djin, Sin och Sinse, hvilka alla synas härleda sig från besegrarens namn. Samme regent bygde den ryktbara kinesiska muren vid rikets nordliga gräns till skydd mot de på andra sidan gränsen boende mongolstammarne. Denna jättebyggnad, är ungefär 214 mil lång eller två gånger så lång som Finlands hela längd från Norges gräns till Hangö udde. Dess bredd vid grunden är 25 och ofvantill 15 fot. Den är följaktligen så bred, att man kunde köra därpå med hästar och vagnar. Men till körväg är han icke ämnad och troligen icke heller passande, ty på den 15 fot breda muren äro 5 fots höga bröstvärn anbragta; på sina ställen är den äfven försedd med torn och skottgluggar, hvadan murens hela höjd i medeltal är 26 fot (här menas engelska fot). Denna storartade mur bygde Tsin på 10 år. Den var färdig år 204 f. Kr. För närvarande är muren i dåligt skick, men äfven nu är den på sina ställen 30 fot hög och 20 fot bred. Den är bygd af ofantligt stora stenar. För öfrigt var denne herskare tyrannisk såsom eröfrarne i allmänhet hafva varit.

Han dödade på det grymmaste sätt de af honom öfvervunna småfurstarne och påbjöd, att alla gamla böcker skulle brännas, liksom kalifen Omar gjorde på sin tid med biblioteket i Alexandria, ja han lät till och med döda 500 för-

fattare, hvilka troligtvis motsatte sig ett sådant förstörande af litteraturen. Härigenom förstördes en massa böcker, som naturligtvis skulle hafva varit af värde för forskningen i Kinas historia. Ping-ti („Frid“) var namnet på den kejsare, under hvars tid „Fridsfursten“ Jesus föddes i Nazaret. Inalles hafva 25 ätter suttit på Kinas tron ifrån Tsins tid intill våra dagar. Under ätten Tangs tid år 618—908 e. Kr. var Kina världens mest civiliserade land. Det var Kinas guldålder hvarför östra Kinas innebyggare än i dag kalla sig Tangs männer (— Tang—jin). Då kommo under kejsar Tai-tsungs tid, som regerade år 627—640, nestorianska missionärer till Kina och mottogos med stor välvilja. Mongolen Kublai Khan intog Kina år 1280, och därefter var Kina i Mongolernas våld till år 1368. Då fingo kineserna själfva regeringstyglarne på nytt under Ming-ättens ledning. „Ming“ betyder „lysande“. Detta kinesiska välde upphörde år 1644, då mandschurierna intogo Kina och tillsatte sin egen anförare *Shun-chin* såsom regent. Tsingska ätten, som då tillträdde regeringen innehar väldet ännu. Den nuvarande kejsaren, Kuangsi, besteg tronen år 1875. Denna ätts visaste och mäktigaste herskare har varit Kanghi år 1662—1723. Hans sonson Kienlung, år 1736—1796, var äfvenledes en vis och lycklig regent. Det samma var Taukuang, år 1821—1851, hvilken ville förhindra opiumhandeln i sitt land, ehuru England genom krig tvingade den in. Kineserna själfva kalla sitt land för „Midtens rike“ emedan de tro sitt land i alla afseenden vara mänsklighetens medelpunkt. Hvad Kinas jordmån vidkommer, så är den mångenstädes utmärkt fruktbar. Landet är i sydväst ett bärgland, i öster högland, i nordost slättland. De stora floderna: Hoangho (Gula floden) och Jangtse Kiang flyta genom landet och gifva därigenom för trafiken viktiga vattenvägar. Den förstnämda floden med sina bukter är vid pass 2,500 engelska mil eller väl 350 finska mil, och den senare ungefär 430 finska mil lång. Dessutom har man den nära 100 finska mil. långa „Kejsarkanalen“, genom hvilken Peking och Kanton äro förenade med vattenväg. Af Kinas sjöar är Tungting den största, belägen i nordöstra delen af Hunan, nära 10 mil lång och 4 mil bred. En annan stor sjö är P'o-iang i Kiangsiprovinsens nordliga del. Hon är nära 13 mil lång och nära 3 mil bred. Sköna alpland finnas i den västra bärgsbygden, hvilken förenar sig med Himalajas stora, evigt snöbetäckta bärg-

sträckor. Ritter skildrar landet med följande ord: „Hela detta stora kejsardömes växtvärld och åkerbruk kunna delas i tre delar, af hvilka en del norr om Hoangho, den andra mellan Hoangho och Jangtse-kiang, den tredje på södra sidan af Jangtse-kiang. Den sistnämnda delen är poetiskt skön; skogar, parker, väl odlade dalar, kamfertsträdet och tébusken ser man allestädes. Den mellan floderna befintliga delen är rik på silkes- bomulls- och socker-odling. I den nordliga delen är sådant sällsynt; där odlas hvete, ris, té något litet i Petsheli, men i dess ställe har man här andra sädesslag; på betesängarna växa gräs, popplar, almar o. s. v. Åkerbruket är Kinesernas hufvudnäring. Några provinser äro så väl odlade och så bördiga, att man får skörda tre gånger om året. „När den första skörden är nära mogen, så sår man den andra i de mellanliggande fårorna, så att man från samma åker får tre skördar“. Regelbundet fås två skördar om året. Ris är det hufvudsakligaste sädesslaget och födoämnet för kineserna, hvarför de säga morgon- och afton-ris, då många europeer säga morgon- och afton-bröd (t. ex. tyskarne: „Morgen- und Abendbrot“). Den första risskörden inbärgas i maj och den andra i oktober. Frukter af mångfaldiga slag växa i Kina, och många kinesiska frukter, sådana som icke växa i västerländerna, äro utmärkt goda. Det i Kina växande sockerröret är saftigare, än det i södra Indien, hvarför plantor däraf äfven blifvit förda till Amerika och planterade där. Téets hemland är, som bekant, Kina, hvadan té är Kinas bästa exportvara. Tébladen samlas vanligen tre gånger om året. Bomull odlas i Kina, och är äfven den en inbringande utförsvara. Likaledes är kamfertsträdets (Laurus kamfora) kåda en handelsvara. Kinas porslin är världsberyktadt sedan uråldriga tider. Af dessa få angifna hufvuddrag hoppas vi läsaren nu skall hafva fått åtminstone något begrepp om Kinas både land och folk och antydningsvis vilja vi ännu omnämna något litet.

Såsom vi redan af ofvanstående korta historiska öfverblick se, har Kinas folk och land funnits redan i de gamla folkens och rikenas tid. Egyptierna och kaldeerna hafva försvunnit från den historiska skådeplatsen för årtusenden sedan — men kineserna finnas ännu till. De hafva lefvat sitt eget lif med den bildning de tidigt förskaffat sig, men föraktat andra folks vetenskaper och framsteg och fördenskull äfven stannat af i sin utveckling, likväl hafva de förblifvit världens

största folk och hafva synbarligen nu kommit till en sådan vändpunkt, att västerns kultur börjar vinna insteg hos dem — detta erkännes redan och man börjar äfven fara därefter, hvilket framgår däraf, att en järnväg redan håller på att byggas inom Kinas gränser. Förutom detta måste hvar och en gifva kineserna det värde, som tillkommer ett flitigt, för mödor och arbete oförfäradt folk; ty i flit, arbetslust och sparsamhet öfvergå kineserna alla andra folk, hvarför de ock kunna lefva allra billigast och arbeta för den minsta betalningen. När vi slutligen tänka på deras ihärdiga natur, så kunna vi ganska väl förstå, hvilket kraftigt, välsignadt och lyckligt folk denna jordens största nation skulle vara, om den vore i besittning af den rätta lyckans grundvilkor, om den blott kände den lefvande Guden och vår Herre Jesus Kristus. Men hedendomens natt betäcker dem och jämte den syndens förbannelse och tyranniska välde.

3. Kinas djupaste behof.

Sällan kunna vi här i kristenheten ens närmelsevis fatta det elände och det mörker, som herskar ibland hedningarne. Då vi själfva åter och åter få höra om Guds kärlek i Kristus, så tänka vi icke ens på, hvilket hopplöst mörker, som betäcker de själar, som aldrig någonsin hafva hört något om den lefvande Guden, himmelens och jordens Skapare, om Guds Son Frälsaren Jesus Kristus, om den Helige Ande. Om vi besinna hvilket förfärligt välde synden utöfvar i kristenheten, hvarest likväl Guds nåd har öfvervunnit syndens välde i tusendens själar och sålunda för synden satt en dam, som hindrar dess utveckling, så kunna vi ju förstå hvilken hemsk makt synden måtte hafva i hednavärlden, där hennes vederstygglighet alldeles obehindradt flödar fram, då Guds frälsande nåd icke ens är känd, utan själfva gudstjänsten t. o. m. är ett offrande åt onda andar och icke helgad åt den lefvande Guden. Då vi se vårt hjärtas fördärf och syndens makt i oss själfva, så kunna vi råka i förtviflan, ehuru vi tusen gånger hafva hört och med egna ögon få läsa, „att Gud så älskade världen, att Han utgaf sin enfödde Son, på det att hvar och en, som tror på Honom, icke skall förgås utan få evigt lif“, och att „det är ett fast ord och på allt sätt värdt att mottagas, att Jesus Kristus kommit i världen för att frälsa syndare, af hvilka jag

är den förnämste“, m. fl. sådana uttryck. Huru mycket större skall icke vantrons makt vara i den uti beständig syndanatt inhöljda hednavärlden; huru mycket lättare är det icke för satan att göra deras ställning hopplös! Om de svagas tillstånd i kristenheten ofta är värnlöst huru mycket olyckligare då ibland de i grymma brott och ondskans vederstygglighet sjunkna hednafolken. Sannerligen visar sig ibland dem syndaförbannelsen i hela sin förskräckliga nakenhet. Hopplöshet är afmålad i deras anleten, och den fridlösa själens bittra saknad gifver sig tillkänna äfven ur de dystra ögonen. Men hvems är skulden därtill, att ännu vid det 19:de århundradets slut evangelii pånyttfödande kraft icke genomträngt hela människoslägtet? Hvarför äro ännu *tusen millioner* odödliga själar utanför kristenheten? Skulden är kristenhetens, som icke har följt Frälsarens konungsliga befallning: Gån ut i hela världen och prediken evangelium för hela skapelsen! Skulden är hvars och ens, som icke gjort alt, hvad han kunnat för att sända dem lifvets bröd. Ack — du har kanske själf trampat Guds genom ordet erbjudna rikliga nåd och sanning under dina fötter genom ditt syndiga lif och därtill ännu förhindrat dess utbredning till dem, som dö för evigt i brist på detsamma! Hvilken dom skall väl kristenheten få på den yttersta dagen, då hedningarnas blod skall utkräfvas af henne? Ack — låtom oss göra, hvad vi kunna, och bedja, att så många, som möjligt, må förskonas därifrån. Men förskonade blifva vi icke på annat sätt än, att vi tillegna oss evangelium till lif för egen del och sedan göra alt hvad vi förmå för att sända detta glädjebud om Guds eviga kärlek till de själar, som hålla på att förgås i hedendomens natt. För att kunna åtminstone något litet uppväcka intresse för detta stora arbete vilja vi i det följande korteligen betrakta det mörker som råder i Kina.

4. Kinesernas religion.

Det sakförhållande, att intet hednafolk finnes, som icke har någon slags religion, visar, hvilket djupt behof uti människosjälen behofvet af religion är. Någonting gudomligt dyrka alla, därmed tillkännagifvande människosjälens beroende af Gud. Människan kan icke lefva utan någon slags högre varelse, till hvilken hon hembär sin dyrkan, och af hvilken hon begär

hjälp. Detta förhållande ådagalägger människoandens ursprungliga förening med Gud. Hednafolkens gamla sagor tillkännagifva äfven, att först hafva alla haft ett gemensamt hem, där en enda Gud varit känd. Men i och med detsamma, som fördärfvet tilltagit, har äfven mångguderiet och ett allt större mörker fått öfverväldet. Detta visar äfven kinesernas religionshistoria. Deras äldsta mytologi berättar om en enda skapare; men utan att fästa sig vid Konfutses och Buddhas lära, råder nu ibland dem ett oerhördt mångtaligt afguderi. *I ett enda tempel* hafva missionärerna i en kinesisk stad sett *tio tusen* (10,000) *afgudabilder!* Hvilket elände ligger icke bakom detta tal! Hvilket mörker i de själar, som måste söka sin lycka med tillhjälp af ett sådant oräkneligt antal eländiga afgudar!

Kinas äldsta religion är kanske en s. k. *dyrkan af de aflidnas andar*, de förguda sina hädangångna förfäder och offra åt dem. Redan på Samuels tid var denna sed allmän. Kineserna tro, att människan har tre själar. När en man dör, tror man, att en af hans tre själar far till dödsriket, den andra far med kroppen ned i grafven, den tredje stannar vid hemmets härd, för hvars skull man tillreder ett altare eller bord, som den aflidnes äldste son förfärdigar, och hvilket sedan förvaras i en särskild hydda. Åt denna själ offrar man och visar henne ärebetygelser för hvarje dag. Hvarje ny- och full- måne bringas henne ytterligare en särskild dyrkan, och om våren företages pilgrimsfärder till den aflidnes graf, som då äfven ansas. I denna gudstjänst behöfves icke någon förmedling af prästerna. Familjefadren är öfverstepräst, och när den äldste familjemedlemmen dör, så blifver den äldste näst honom i detta så väl som i alla andra afseenden familjens hufvud. Denna dyrkan af de äldste är den enklaste och behagligaste afgudatjänst och därför äfven den farligaste. Hon grundar sig på den ädla grundidén, att de gamle skola äras, hvilket är människans plikt att göra; dessutom tro kineserna härigenom kunna skydda sig mot den aflidnes hämnd, hvilken drabbar dem, som icke dyrka sina äldste, enär den irrande själen, åt hvilken icke något hem förunnats i ett upprest altare, då vänder sin vrede mot de otacksamma barnen. Denna fruktan är mäktigare och mera lefvande än någon annan fruktan för afgudarne. Tvifvelsutan har denna dyrkan af föräldrarnes själar tillknutit familjebanden fastare ibland Kinas folk än bland många andra hednafolk. Den har kanske ock i någon mån

betryggat kvinnans ställning i familjen, emedan dyrkan icke egnas mer än en kvinna, som således är familjemodren, den egentliga makan, *tsih*. „Så länge som rökvärk ryker på föräldrarnes altare, har kristendomen däri en förfärlig fiende, emedan denna dyrkan är grundad på hjärtats bästa och ädlaste naturliga instinkt“. — För öfrigt finnas i Kina för närvarande fyra stora religionssystem förutom kristendomen. De äro: Konfutses lära, Tau-läran, Buddhas lära och Muhamedanismen. Konfutsius föddes år 550 f. Kr. i den nuvarande provinsen Shang-tong. Han påstod sig lära kinesernas ursprungliga religion i dess rätta renhet. „Min lära“, sade han, „är den, som våra förfäder hafva lärt, och hvilken de hafva efterlämnat åt oss. Jag har ingenting lagt till, icke heller tagit någonting bort, jag framställer läran i hennes ursprungliga renhet; hon är oföränderlig liksom himmelen, hvarifrån hon leder sitt ursprung. Jag sår liksom åkermannen den undfångna säden i den oföränderliga jorden“. År 477 f. Kr. dog han. Före sin död yttrade han: „Bärget går under och den vise förvissnar såsom en växt“. Denne före Sokrates tid lefvande tänkare förmådde således icke lära något annat än en förnuftsreligion, hvari icke finnes någon försoning för synden, intet hopp om evigt lif och ingen Guds kännedom. Kineserna afgudade denne sin vise, åt hvilken tusentals tempel äro bygda. Hurudan tröst denna religion skänker, det se vi af den bön, som Kinas kejsare bad under torkan år 1832. Den lyder på följande sätt:

„Jag, himmelens tjänare, som är satt till människoslägtets herskare, och som måste svara för världens ordning och rikets frid, täres af sorg och jag darrar af ångest; all glädje flyr ifrån mig, och likväl har ännu intet vederkvickande regn kommit. Har jag då försummat att offra? Har stolthet och lättsinne förmörkat mitt hjärta? Har jag icke tillräckligt tagit mig an regeringen? Har jag på något annat sätt förkränkt det heliga ämbetets plikter, vägrat höra de undertryckta och tillåtit de fattige dö i hunger? På mina knän beder jag då den kejserliga himmelen förlåta min oskicklighet, att icke tusenden oskyldiga må bli olyckliga endast för min skull. Mina synder äro så många, att jag icke kan hoppas undgå deras följder! Sommaren har redan förflutit, och hösten är kommen; det är omöjligt att vänta längre. På mina knän ropar jag om hjälp af den kejserliga himmelen, att den må finna för godt att befria mig“.

Hvilken sorglig bild af en hednings själstillstånd framstår icke i denna bön! Hvilken sammanblandning af stolthet och ödmjukhet, eget anseende som begär att blifva observeradt och

syndakänsla, som icke ens lämnar något hopp om förlåtelse. Hvilket rop om hjälp utur ett bottenlöst djup till den känslolösa, hårda himmelen, i hvilken ingen personlig Gud är känd, som man skulle kunna nalkas med förtroende. Du, som känner till, att det fins en lefvande, allestädes närvarande Gud, hvilken är kärlek, du, som kan bedja till Honom som ett barn till sin fader, och som får njuta af hans eviga kärlek dag från dag, år från år, röres icke ditt hjärta vid tanken på, att Kinas *hundrade millioner* äro i ett sådant mörker — lämnade att förgås i sina synder, åt sina grymma afgudar, att lefva utan hopp om Guds nåd och kärlek, att lefva och dö i sina brott?! Du, som kan genom Jesu blod bedja om dina synders förlåtelse och få samvetsfrid, du som har glädje och frid i Gud, din Frälsare, som i alla dina sorger, brister och frestelser kan med full tillförsikt öppna ditt hjärta för din Frälsare såsom en brud för sin brudgum, fly till Fadrens sköte som ett barn till sin moders famn — som kan omtala din sorg och din glädje, ja alt för denne din gudomlige vän — åstundar du icke att till dessa i mörkret varande själar bringa evangelii frälsande nådebudskap?!

Buddhaismens uppkomst var som följer:

I Himalaijas bärgsbygd var ett rike, där konungens son, vekligt uppfostrad i öfverflöd, tröttnade vid detta vekliga lefnadssätt, åstundade vederkvickelse för sin ande och öfvergaf det gängse religiösa tänkesättet. Han aflade sin höga värdighet, afklädde sig sin prydnad, påklädde sig en tiggares trasor och vandrade ut i ödemarkens enslighet för att där tillbringa tiden i djupt begrundande. Där fick han klart för sig, att religionen borde förändras, och att han var kallad att värkställa denna förändring. Denne man var *Gautama Buddha.* Han grep sig nu an med att predika sin nya lära och tilldrog sig snart en stor uppmärksamhet. Hufvuddragen af hans lära äro följande:

Alt har uppstått af sig själf ur *Nirvana* (det ursprungliga tomma intet) dit allt återvänder, och lifvet slocknar. Detta lifvet är lidande, hvarföre den bästa gärning består däri, att man slipper ifrån lidandet på lindrigaste sätt. Bäst slipper man ifrån lidandet sålunda, att passionerna dödas, ty de äro lidandets orsak. Sålunda har man att döda känslorna och sträfva öfverhufvudtaget tillbaka till Nirvana, hvarest alt slocknar och återvänder till förintelsen. Lifvet här är endast fortsätt-

ningen af någon tillvaro förut och födelsen till detta lifvet är redan ett straff för dessförinnan begångna onda gärningar. Sammalunda födes själen, efter att hafva genom döden sluppit hädan, på nytt till någon ny ställning i enlighet med huru hon lefvat här. Om hon lefvat väl, så slipper hon fortare till Nirvana. Om hon gjort illa, så måste hon lida för det och födas under många tidsperioder ånyo, antingen i något djurs, någon människas eller ond andes sällskap, tills alt ondt är försonadt, och återvändandet till icke-tillvaron är möjlig. Denna lära om själavandringen var Buddhas' hufvudgrundsats. Kraftigt inskärpte han också, att alla gärningar invärka på hvarandra i sina följder. Edert eget arbete, edra ord och tankar i denna eller i eder blifvande tillvaro skola blifva edra hämnare under oräkneliga tillvarelseformer. — I skolen icke slippa ifrån dem ohämnade — icke i himmelen, icke heller midt i hafvet, om du än gömde dig i bärgens klyftor, kunde du icke undfly dina onda gärningars makt. Detta var visserligen ett djupt och behöfligt begrepp med afseende på människans sedliga ansvar, och utan tvifvel förändrade det äfven den sedliga känslan till det bättre hos den tidens människor. Men dess hopplöshet lämnade syndaren kvar i sitt slafveri och höjde sålunda icke den sedliga ståndpunkten i världen. På samma gång Buddha lärde renhet i lifvet, uppmanade han särskildt att öfva barmhertighetsvärk både mot människor och djur, hvilka ej någonsin finge dödas och icke användas till föda. „Alla människor äro bröder“ — så lärde han — därigenom upprifvande kastväsendets grundvalar. I detta afseende gjorde hans lära tvifvelsutan ett djupare intryck på hans samtid, emedan folket just då suckade under kastväsendets järnok. Då Buddha dessutom själf rörde sig fritt lika väl i de lägstes som i de förnämstes sällskap, så är naturligt, att han drog folket öfver på sin sida. Icke desto mindre fans det äfven mycket i hans lära, som var opraktiskt och t. o. m. farligt för folkets sunda lif, såsom t. ex. hans lära om det äktenskapliga lifvet, hvilket han betraktade som synd, i likhet med de påfviske i senare tid. „Undvik äktenskapet; fly det som en af glödande kol brinnande kula“. Om någon hade råkat komma in i det, så var det bäst att öfvergifva hustru och barn. En sådan onaturlig helighet trodde man var den bästa vägen till Nirvana. Därför anlade Buddhas efterträdare kloster och stiftade munkordnar alldeles såsom katolikerna år-

tusenden senare. Ehuru det således äfven i denna lära som tydde på ett framåtskridande därjämte fans mycket värdelöst skal blott, så vann dock denna nya riktning snart utbredande. Buddha uppträdde med sin lära vid pass år 580 f. Kr. och dog 540 — lämnande efter sig tusenden entusiastiska lärjungar, öfver hufvud taget bland de rike och lärde, och omkring år 250 f. Kr., då konung Asoka, en buddhaismens ifrige anhängare, regerade, var redan hela Indien från Himalaijas snöbetäckta fjäll ända till Dekans udde och ön Ceylon fullt af tempel med kupolformiga tak, hvilka bygdes på de platser, där Buddha hade värkat, eller där någon af hans eller hans lärjungars jordiska kvarlefvor lågo begrafna.

Om vi nu närmare skärskåda Buddhas lära, så se vi, att där jämte dess bästa tankar följer en hopplös, pessimistisk riktning. I själfva värket hafva icke nutidens pessimister, sådana som Hartman och Schopenhauer, mycket skiljt sig från Buddhas uppfattning. Äfven enligt deras mening är lifvet bara lidande och dess utslocknande därför den största lycka. Det är naturligt att en sådan lära med all den mildhet och behaglighet, som däri framstår icke kan förbinda eller hela världens sår, snarare rifver hon upp dem och lämnar dem att blöda tills döden följer. Mänsklighetens djupa känsla af, att äfven här förelåge något bedrägeri var tvifvelsutan också en orsak till buddhaismens förfall. Man hade hoppats något mera, än hvad denna all lefnadslust utsläckande religion kunde gifva. Pliktkänslan kanske i någon mån blef djupare, men då människan lämnades att med egen kraft strida emot det onda, såsom äfven dittills så blef följden däraf endast ett djupare mörker än tillförene: hopplöshet! Om Gud talade Buddha ingenting, hvarför hans efterföljare utbildades till gudsförnekare. Härigenom har saken endast fördunklats, och afguderiet, som Buddha ville undertrycka, bilderdyrkan och allt annat, förblef i sitt förra skick äfven i de land, där buddhaismen segrade. Till ett fridlöst samvetes tillfredsställelse anvisades endast eget arbete, förtjänster, pilgrimsfärder, offer, böner, läsande af Buddhas lagar m. fl. kraftlösa försök. Så berättar en nutida buddhaist, att han företagit en pilgrimsfärd till en vid Amritsar belägen källa. Där nedsänkes till källan en trappa, som har 85 trappsteg. Framkommen till denna källa badade han — steg sedan upp på det första trappsteget, återvände därpå och badade igen; uppstigen på det andra trappsteget gick han åter

ned i vattnet och badade samt fortsatte så att från hvarje trappsteg till och med det 85:te gå ned i källan och bada, så att han inalles badade 85 gånger! Härtill använde han 14 timmar. Ett sådant arbete trodde han skulle vara mycket värdt vid domen. — Ett annat exempel kunna vi hemta från en stad, där hettan hade förorsakat sjukdom och hungersnöd. I denna stad fans en buddhapräst, som skref en flera fot lång skrifvelse, att hängas på väggen däri han uppmanar till bättring. Skrifvelsens innehåll är korteligen detta: Det fins intet varaktigt under solen: allt är fåfänglighet! Därför skall bättring göras. Men hvad är denna bättring — det är att uttala Buddhas namn 180,000 gånger! Så många gånger, blifver det nämligen uttaladt, om man för hvarje gång man uttalat det 300 gånger sätter en punkt i de cirklar, som för detta ändamål blifvit anbragta rundt omkring skrifvelsen. *Omi-to-fu! omi-to-fu! omi-to-fu!* skulle således uttalas så många gånger, och om sedan detta icke räckte — så skulle det börjas på nytt och på nytt, tills den önskade hjälpen komme — och om hon icke komme, så vore det ännu icke nog många gånger uttaladt. Sådan vantro utgör buddhaismens innehåll bland nutidens folk. Däraf sådana fabler som t. ex. följande: I en grotta fans, så berättas det, ett par munkar, som med hög röst läste Buddhas lag. I samma grotta voro också 500 flädermöss, som endast genom att höra lagen föreläsas blefvo så heliga, att de efter sin död föddes till människor! Sådan är den tröst, som detta religionssystem skänker: tomt pladder eller hopplöst själfplågande: utan Gud, utan hopp om frälsning.

Äfven den punkt i Buddhas lära, som vid första påseende förefaller en bäst och som tvifvelsutan mest värkade till hennes utbredning i Indien — människokärlek och mildhet mot djuren — har stelnat till ett formligt efterföljande af bokstafven i så måtto, att den största omsorg ända till löjlig noggrannhet iakttages däri, att icke ens en insekt får dödas, men husdjuren behandlas kärft, ja t. o. m. på det råaste sätt. Denna deras barmhertighet mot djuren, synnerligast mot insekterna, gör dem skoningslösa mot människorna, hvilket följande exempel utvisar: Prästerna i en buddhaistisk sekt gräfva ned i jorden sedan de hafva ätit, alla öfverlefvor af maten, på det ingen hungrig syndare må komma att äta af dem, och sedan om han har syndat, får matens egare svara för dessa synder. Så undervisas folket att icke ömma för sin

nästas nöd, på samma gång som en så stor omsorg iakttages gentemot insekternas lif, att ifrågavarande präster icke ens dricka vatten, som icke först blifvit kokadt, på det icke de må döda någon insekt. Att insekterna måste dö under kokningen bry de sig icke om, enär detta ju icke blifver deras synd utan dess, som kokar vattnet! På detta sätt sila de myggor och svälja kameler!

Kloster och munkordnar äro stiftade i mängd till alla möjliga helgons minne, och deras lättjefulla lif i synden är alltid enahanda. Hurudana helgon de stundom dyrka i sina kloster kunna vi få ett begrepp om, då vi höra, att i ett kloster fans bland helgonen äfven „den ondes hustru och hennes son"! Hurudan deras bön är, förstå vi, då vi höra att de hafva riktiga „bönekvarnar", hvilka i sin beständiga rörelse göra samma tjänst, som, enligt deras åsikt, är hufvudsak i bönen, nämligen det, att samma sak upprepas otaligt många gånger — det gör kvarnen, då hon beständigt under sin rörelse kringför samma skrifna bön! Sådan är hedendomens bön — sådant dess begrepp om Gud! Tau-religionen och muhamedanismen förbättra icke saken; de lämna syndaren utan försoning, utan att bringa honom till Guds och till Jesu Kristi kännedom, som är det eviga lifvet; utan föra honom i stället in i syndens dystraste träldom och förbannelse — till en hopplös förtappelse!

Att kineserna hysa en djup åstundan att få både sin egen själ och sina älskades själar frälsta, det visar många självuppoffrande handlingar. Följande händelse är en af dem:

En hustru vid namn Tuan-Sao-Sao blef vid vintertid mycket sjuk. Hennes son var då borta från hemmet, och hemkommen fann han sin moder nära döden och hela familjen försänkt i djup sorg, ty alla älskade modren storligen. Sju hundra *li* långt uppe i bärglandet på en högt belägen, svåråtkomlig plats fins ett ryktbart tempel, i närheten af floden *Han*, dit pilgrimsfärder ofta företagas. Dit beslöt den unge mannen att gå för att bekänna sin moders synder, bränna rökvärk samt utbedja åt henne syndaförlåtelse och helsans återfående. Vägen var betäckt med djup snö, men han gjorde en ed, att han skulle gå hela vägen barfotad i tunna sommarkläder och tunga järnfjättrar. Den stackars sjuka modren visste intet om sonens självuppoffrande beslut; och hans enda bekymmer var att komma i väg, så att icke modren skulle få se honom begifva sig af i vintermorgonens bitande köld. Först gick han in i alla tempel i sin hemstad och offrade rökvärk

åt alla dess gudar, och när detta dryga dagsarbete var förrättadt, begaf han sig af på sin långa, svåra resa. Han hade aldrig förr burit någon börda, och de 700 *li* voro i sanning långa att tillryggalägga dag ut och dag in. Slutligen kom han fram efter outsägliga mödor. Ännu blott en sista, förtviflad ansträngning, och han var uppe på det höga, branta tempelbärget, där han kastade sig ned på sitt ansigte för den grymme afgudens fötter, offrande rökvärk och bedjande. Sedan lämnade han sin tunga börda. Innan han anträdde hemfärden, lofvade han med ed att göra samma resa ånyo de två följande åren för att sålunda få sin älskade moders synder utplånade och hennes lif skonadt.

Älskade läsare! En sådan åstundan i en hednings hjärta efter nåd och syndaförlåtelse för sin moder! En sådan själfuppoffrande kärlek — men allt förgäfves, uppoffradt i grym afgudatjänst. Skall väl de nådehungrande, odödlige själarne alt framgent komma att förgås i hopplös afgudadyrkan? Skulle icke du vilja bringa hedningarna budskap om det blod, som är den enda inför Gud gällande försoningen för synden. Vill du icke sända dem budskapet om Guds kärlek, om Jesus, som offrat sig själf för syndare och därför kan af fri nåd gifva syndernas förlåtelse utan någon vår egen förtjänst och som af kärlek vill med största hjärtelust förlåta alla, som åstunda förlåtelse och som ångerfullt bekänna sina synder och bedja om nåd? Skulle du icke vilja befria dem från syndens träldom och förbannelse genom evangelium, som betygar ***att människan icke själf förmår göra något till sin salighet,*** att hennes förtjänst är idel synd, hvars lön är döden, men att Guds gåfva är evigt lif genom Jesus Kristus vår Herre? Detta härliga nådens evangelium är den enda kraft, som förmår upplyfta Kinas millioner ur syndens vederstygglighet, som är så stor, ur ett tillstånd så hopplöst, att unga, minderåriga flickor begå själfmord! I ett sådant hopplöst mörker lefva kineserna, och i det dö de — utan Gud, utan hopp. De tro det tillkommande lifvet vara ungefär sådant som detta; — de tro, att där skall finnas ungefär dylika varelser som här, hvadan poliserna äfven där utgöra deras hufvudsakligaste fruktan. De tro sig, när någon dör, sända honom penningar och kläder sålunda, att de bränna papper, som de förmena vara penningar och kläder. De så afsända penningarna och goda kläderna äro enligt deras mening den bästa hjälp att slippa ur polisens

händer, emedan polisen icke antastar välklädda, ärliga medborgare; och om man likväl råkat få med polisen att göra, hjälpa penningar äfven då. Sådant är deras hopp om det tillkommande lifvet och sådana äro de medel hvarmed man där skall ernå sin lycka! *I det'a tillstånd dö hvarenda timme tusentals kineser!* Ungefär *en million personer dö i Kina hvarje månad,* utan Gud, utan hopp — utan den ringaste kännedom om frälsningens evangelium!

För dem, som lefva i ett sådant mörker och en sådan fara, är det kristenhetens plikt att förkunna lifvets ord *så snart som möjligt.* År 1857 förkunnade John Hudson Taylor evangelium i Ningpo. Då reste sig vid sammankomsten en medelålders man och sade till sina landsmän: „Jag har länge sökt sanningen — liksom också mina fäder före mig — men jag har icke funnit henne. Jag har icke funnit någon ro i Konfutses lära, icke i Buddhas lära och icke i Tauläran; men jag har funnit frid i det, som jag hört här i dag! Härefter tror jag på Jesus". Han var ledare för en buddhaistisk sekt i Ningpo. Han blef värkligt omvänd och bekände något senare sin tro på sin Frälsare vid en af samma sekts sammankomster, där han varit ledare, och vittnade för sina forna trosförvandter om den frid, som han funnit genom tron på Jesus. Kort därpå omvände sig äfven en af hans forna kamrater.

Häraf se vi, hurusom den omvände kinesen genast följer sin öfvertygelse och framträder med sitt ljus i världen. Han döljer icke sin tro, behåller icke heller evangelium för sig själf allena. Hvilken bestraffning ligger icke i en sådan frimodig kekännelse för mången loj kristen och ännu mera för hela kristenheten, äfvensom för enskilda folk, hvilka haft evangelii klara ljus under århundraden, men icke sändt det till de själar, som lefva i hedendomens mörker och förgås i sina synder!

Densamme förstnämde mannen frågade en gång kort efter sin omvändelse, huru länge evangelii glada budskap varit kändt i England. När Hudson Taylor svarade, att evangelium predikats i England redan många århundraden, blef mannen storligen förvånad och yttrade med undran: „Hvad! är det möjligt, att I under århundraden haft kännedom om detta gläjebudskap och nu först kommit hit att förkunna det för oss? Min fader sökte sanningen i mer än 20 år och dog utan att finna henne. Hvarför hafven I icke kommit hit

förr?" Detta är mången odödlig själs fråga till kristenheten. Hvarför hafven I icke kommit och bragt oss frälsningens budskap om Jesus, syndares Frälsare? Huru många dö icke efter att fåfängt hafva sökt tillfredställelse för sin törstande ande i afguderiets orena källa! De skola uppstå på den yttersta dagen och döma de kristna folken, som hafva känt Guds sanning, men icke meddelat hedningarna densamma. Jesus säger: „Jag är lifvets bröd, den som kommer till mig, han skall icke hungra, och den som tror på mig, han skall aldrig törsta". Joh. 6: 35. Vid detta lifvets bröd sitta de kristna folken, under det hedningarne dö af hunger. Hela mänskligheten skulle utan Jesus dö af andlig hunger, som icke kan stillas af något annat än af Guds nåd i Jesus. De, som i rikt mått äro försedda med lifvets bröd, men icke äta däraf, och fördenskull icke kunna lefva i andelig måtto utan dö, bära själfva skulden till sin död. Annorlunda är förhållandet med dem, som ville äta, men som icke ens veta, att det fins något bröd och fördenskull dö i sitt elände. Om vi själfva åtnjuta förmånen att ega bröd och veta, att vår granne håller på att svälta ihjäl, så blifva vi mördare, om vi icke dela med oss äfven åt honom. Huru mycket grymmare mord begå vi icke, om vi vägra att gifva *lifvets bröd,* vägra att föra Kristi frälsande evangelium till odödliga själar, som hålla på att förgås i syndens förbannelse, hvilka icke ens hafva en aning om Guds nåd och kärlek till syndare! Om vi därtill, såsom ofta sker i kristenheten, trampa lifvets ord under våra fötter, själfva förkasta Jesu nåd och så förgås i våra synder, då blifver vår dom ännu svårare, därigenom att vi icke ens sända evangelium till dem, som skulle åstunda att taga emot det, om de blott finge det. Om vi själfva äro nog grymma att begå själfmord genom att icke äta, ehuru föda erbjudes oss — så blifver vårt brott många gånger hemskare, om vi taga brödet, som skulle gifva lif åt de hungrande, och som skulle hindra själarne från att dö, och trampa det i smutsen samt på så sätt hindra äfven dem att åtnjuta det, hvilka längta därefter, eller — om vi icke äro så råa — om vi gömma det, så att de hungrande icke få det. En så grym förbrytelse göra vi oss skyldiga till, om vi icke bringa hedningarne evangelium, hvilka det förutan på det eländigaste sätt förgås i sina synder. „Ty hvar och en som åkaller Herrens namn skall varda frälst. Men huru skola de åkalla den, på hvilken de icke tro? Och huru skola de

tro den, som de icke hafva hört? Och huru skola de höra, utan att någon predikar? Och huru skola de predika, utan att de varda sände, såsom det är skrifvet: „Huru ljufliga äro icke på bärgen deras fötter, som frid förkunna, deras som godt förkunna“ — Alltså är tron af predikan och predikan genom Guds ord. Rom. 10: 13—15, 17.

5. Opiumhandeln.

Utan att tala om hedendomens vidskepelse och syndens elände i allmänhet, som herska öfverallt, där man icke ens till namnet känner den lefvande Guden och den Han har sändt, Jesus Kristus, hafva Kinas millioner att lida af en förbannelse, som är hemskare än allt annat: Opiumhandeln. Då denna handels historia är mindre bekant ibland oss, och den från sin sida just visar kristenhetens stora förbrytelser gent emot detta stora folk, vilja vi här i korthet berätta den.

Omkring år 1800 infördes till Kina ifrån Indien förmedels smuggling vid pass 2,000 kistor opium årligen. Ost-Indiska kompaniet, en engelsk handelsförening, som hade Indien i sitt våld, förmärkte sig hafva en god vinst, ungefär 1,750 mark för hvarje kista. Därför beslöt det sig för att uppdrifva detta smuggleri. Opium såldes så till en början i små portioner vid kusten. Så ökade man denna införsel år för år, till dess Kinas regering blef orolig för folkets skull, som fördärfvades genom att förbruka opium. År 1839 hade införseln af denna förbjudna vara stigit så mycket, att de kinesiska fosterlandsvännerna i sin förtviflan frågade hvarandra: Hvad är att göra? Slutligen beslöt kejsaren att göra, hvad hvarje god och sina undersåtars väl åsyftande regent skulle hafva gjort. Han sade: „Jag är regent i mitt rike, och jag har rättighet att beskydda mitt folk. Intet välde kan med stöd af någon mellanfolklig rätt tvinga mig att taga emot detta förbannade gift. Jag vill icke mottaga det. Englands folk skyddar sig lagligen mot gift; jag vill också skydda mig och icke mera mottaga i mitt land något opium ifrån Indien“. Han sände en tjänsteman att rensa köpmännens lager från opium och sända bort fartygen från hamnarne under hot att med våld tvinga dem, om de icke annars skulle lyda. Köpmännen fingo tillsägelsen, men vägrade att rätta sig därefter. Då tog tjänstemannen Lin och förstörde 20,000 kistor opium. Denna handling, ehuru icke fullt öfver-

ensstämmande med den mellanfolkliga rättsbestämmelsen, var dock ett den allmänna rättvisans och fosterlandskärlekens värk. Kineserna kände icke till den mellanfolkliga rätten, men ville försvara sig mot det i landet inträngande giftet. Följden blef, *att England förklarade Kina krig* och blockerade Kinas hamnar år 1840, intog Kantons omnäjd — inträngande ända till Nankin och tvingade kineserna att sluta fred på vilkor, som England föreskref: Kina måste betala det förstörda opiet och därtill 150 millioner mark i krigsomkostnader. Naturligtvis ökades därefter opiuminförseln till Kina. Den uppgick slutligen till 43,000 kistor årligen. Som en följd däraf uppstod det motstånd i Kina, som förorsakade *ett andra krig med England* år 1857. Därigenom tvingade England Kina till att öppna ytterligare sju hamnar för den europeiska handeln, och att förklara opiumhandeln för en laglig handel. — Så grymt har det kristliga Englands regering tvingat Kinas folk, att till sin egen död och undergång mottaga detta gift, som en laglig handelsvara för att kringspridas bland folket. För närvarande säljes årligen i Kina vid pass 80,000 kistor indiskt opium. Hvad detta betyder, det förstå vi, då vi höra, att hvarje kista innehåller 200,000 sådana portioner, af hvilka hvar och en kunde döda en människa; 6,720 kistor sådant opium vore tillräckligt att döda alla människor, som finnas i världen, om de vore ovana vid detta gift. Men i Kina införas årligen 80,000 kistor! Denna massa skulle under vanliga förhållanden kunna döda 12 sådana människoslägten, som finnas på denna jord! Att en sådan mängd kan blifva förbrukad i Kina, utan att dock alla dess innebyggare dö, förklaras af den omständigheten att det säljes så småningom under årets lopp, och att man kan vänja sig att tåla det genom att förtära litet i gången, likasom man äfven kan med annat gift.

Opiets värkningar uteblifva dock icke. Det fördärfvar och förnedrar människan ännu värre än bränvinet och andra rusdrycker. Huru månget hjärta har icke därigenom brustit, huru många hem hafva icke ruinerats, huru många brott icke blifvit föröfvade! En till högre stånd hörande kinesisk fru beklagade sig på följande sätt för fröken Guinness: ,,Ack, kan icke edert land hjälpa oss? Min förste son har blifvit ruinerad, min andre son är fördärfvad, och nu håller den siste, min yngste son på att gå samma väg! Männen i vår släkt voro vanligtvis stora mandariner. De gingo i vanliga fall ut

från föräldrahemmet för att regera vidsträckta provinser, eller ock intogo de andra höga ämbeten i statens tjänst, under det de åtnjöto stor aktning och samlade stora rikedomar. Vi hafva alltid varit mycket inflytelserika personer, och nu äro mina trenne söner lata, onyttiga, förnedrade opiumrökare. De röka opium alla dagar *och göra aldrig något annat.* De äro alldeles såsom döda! I stället för att förrätta sitt arbete, försumma de allt; och deras hustrur och stackars barn hålla på att få tillgripa tiggarstafven.“ Den stackars modren gret, som om hennes hjärta hållit på att brista, under det hon ropade: „Kan Ni icke få Englands folk att frälsa oss från denna förbannelse?“

Har då ingenting blifvit gjordt i England för att undanrödja denna blodröda synd? Visserligen, men ännu har man icke nått fram till det önskade målet. Troende kristna och missionärer hafva inlåtit sig i en häftig strid för att uppväcka sina landsmäns sofvande samveten. De hafva bildat ett opiumhandeln motvärkande förbund, hållit sammankomster, utgifvit skrifter och utspridt dem i tusental för att upplysa sina landsmän om denna viktiga sak. Denna bestyrsamhet och ifver har varit så värksam, att man sändt män till Indien, Birma och ända till Kina för att taga noggrann reda på förhållandet, och ås har man kunnat blotta regeringens falska rapporter så väl i parlamentet och tidningarna som vid enskilda möten. Alt detta har äfven åstadkommit en helsosam vändning i det allmänna tänkesättet, hvilket allra bäst gifver sig tillkänna i det beslut, hvarigenom „Underhuset“ den 10 april 1891 dömde opiumhandeln såsom „moraliskt orätt“ och uttalade den förhoppningen, att Indiens regering skulle upphöra med försäljning, tillvärkning, plantering och införsel i landet af opium till andra än medicinska behof. Detta beslut bådar en slutlig seger i denna sak för de kristna.

Om engelsmännen nu äfven upphörde att föra opium till Kina, så kunde de icke ändå någonsin återställa hvad de i detta afseende brutit mot kineserna. Ty Kinas folk är nu alt igenom fördärfvadt genom opium. *Opiiförbrukarenas* och de därigenom redan till en del fördärfvades *antal uppskattas* för närvarande redan *till hundra millioner* eller fjärdedelen af hela folket. Äfven unga flickor använda opium, och fröken Guinness berättar, att från en enda missionsstation söktes *under ett dygns förlopp fyra gånger* hjälp åt kvinnor, som an-

vändt opium för att göra slut på sitt lif. Hon berättar också, att en moder rökte opium *under det hennes unga, 16 åriga dotter höll på att dö af opium*, hvarmed hon ämnat taga lifvet af sig! Med skäl yttrade en kinesisk ämbetsman, med hvilken en missionär talade om himmelen följande förskräckliga ord: „Jag vet ingenting om himmelen; men jag vet, att det finnes ett helvete, ty Kina har varit ett helvete alltsedan I hemtaden opium till oss.“ Hvilken dom för Enlgand i dessa ord! Men detta rysliga onda,som ännu fullständigare än rusgifvande dryckers förtärande nedsänker människan i djuriska lustar, skall i förening med hedendomen bringa syndens välde och förbannelse till sin höjd, för hvilken orsaks skull Guds barn böra med alt större medlidande och kärlek skynda Kinas millioner till hjälp och göra Jesus känd för dem, Han som ensam kan befria från synden och dess följder.

6. Kvinnans ställning i Kina.

Kvinnans ställning i Kina är kanske delvis bättre än t. ex. i Indien, men synnerligt afundsvärd är den likväl icke. Kvinnans ställning är likväl skyddad af den omständigheten, att månggiftet icke är lagligt, d. v. s. endast *en* kan vara familjens moder, och hennes barn är det, som äro arfvingar, ehuru det annars är tillåtet att äfven hafva frillor. Döttrarna äro föräldrarnes handelsvaror; och ofta förlofva de dem redan såsom alldeles små utan deras egen vetskap. Hurudan lyckan är i en sålunda grundad familj, kan man tänka sig. Männens begrepp om kvinnans värde synes åtminstone till en del vara i öfverensstämmelse med köpet. Då en man, som bor i närheten af Peking, råkade i gräl med sin hustru, slog han i förargelsen sönder en stor gryta som var i köket, hvarest äfven den vredgade hustrun å sin sida slog sönder alt, som hon fick i sina händer. Grannarne skyndade sig dit att förlika de uppretade makarne, och någon yttrade: „Min äldste bror, du är ju en riktig dumbom! Hvarför har du slagit sönder din gryta, hvarför slog du icke snarare din hustru? Då skulle du ju en gång hafva fått fred i ditt hus!“ Därtill svarade den förtörnade äkta mannen: „Nog har jag ju tänkt på den saken också, men då skulle jag hafva gjort dumt. Min gryta kan jag få reparerad för 200 sapek, men en ny hustru skulle hafva kostat mig mycket mera.“ Kvinnans ringa värde synes bäst

däraf, att då ett gossebarns födelse hålles för en så stor lycka att den firas med en glädjefest, så hålles ett flickebarns födelse för en stor olycka, synnerligast i en fattig familj, hvarför flickebarnen ofta drabbas af den grymheten att genast efter födelsen blifva dödade. Ibland de fattiga händer detta äfven gossebarn, om föräldrarna tycka sig hafva nog många barn förut, men flickorna dödas hellre än gossarne, emedan flickornas uppfostran, af den orsak, att de före bröllopet skola hållas instängda hemma, faller sig dyrare, och gossarne kunna fortare lifnära sig själfva. Barnamord äro dock icke enligt lag tillåtna. Genom gängse bruk hållas kvinnorna mycket bundna. Den kinesiska kvinnan får icke blotta sina händer annorstädes än i sitt eget rum, får icke omedelbart gifva någonting åt en mansperson, icke ens åt sin egen bror. Om hon har något att gifva, så skall hon lägga det på något bord eller någon stol, hvarifrån den det tillkommer får taga det. Det olyckligaste af alla bruk är lemlästandet af kvinnornas fötter. Som allmänt bekant, äro små fötter i kinesernas tycke kvinnornas största prydnad. Detta mode fordrar sitt offer. Man skulle icke tro en ömhjärtad moder vara i stånd att rådbråka sitt barn på sätt, som detta offer kräfver. Tre tums långa fötter prisas af de kinesiska skalderna såsom „gyllene liljor“. Men huru får man fötterna att stanna i sin naturliga växt vid det bestämda måttet? Det går till på följande sätt: Det ungefär tvååriga flickebarnets fötter omlindas med starka läderremmar, sedan tårna blifvit böjda ned under fotsulan; man lindar foten så fast man kan och lemnar den sedan i banden, tills köttet vuxit öfver. Då lossas bandet och drages till än hårdare, tills det åter lossas och ombindes. Så fortfares många gånger, tills foten blifvit pressad till en oformlig klump, i hvilken inga tår äro — och därunder har barnet fått lida nära två års tid de olidligaste smärtor, hvilka från första början icke lämna det den minsta nattro. Hela natten svänger det sina fötter af och an och försöker att stilla smärtorna. Till slut blifva fötterna alldeles känslolösa — och slutligen uppnås syftemålet, och fötterna blifva fördärfvade för hela lifstiden. Detta mode är mest gängse bland ståndspersonerna, men såsom alltid är fallet, förflytta sig modena till alla folkklasser. För den arbetande kvinnan, som måste röra sig fritt, fins ingalunda något skadligare än en sådan stympning af fötterna. Med de der små fötterna släpa sig kvinnorna långsamt fram, och om de behöfva

vända sig, så måste de först stanna och söka sig säkert fotfäste, hvarefter de långsamt vända sig. Deras gång är vacklande och osäker; och om de skola stå på ett ställe fast huru kort tid, så är det dem ännu svårare, hvarför de måste sitta om de komma att vara på ett ställe. Man antar att detta mode härleder sig från männens åstundan att hindra kvinnorna att röra sig för mycket. Om så är, har det tvifvelsutan äfven lyckats allt för väl.

Huru svår kvinnans ställning ibland de hedniska folken i allmänhet är, därom hafva vi ofta i de kristna länderna icke ens något begrepp. Äfven Kinas kvinnor se vi i en dylik ställning. Synnerligen ofta inträffar det, att kvinnor begå självmord och försöka att med opium förkorta sitt lif. Isynnerhet gifva oss de ofta inträffande självmorden som begås af kvinnor, ett begrepp om den hopplöshet, som där beherskar kvinnorna.

Förhållandena äro sådana, att äfven små flickor begå självmord i sin förtviflan. Fröken Guinness berättar för oss bland annat följande tilldragelse, som ensam belyser ställningen, ehuru den ingalunda är den mörkaste i detta mörka, i syndens förbannelse sjunkna land: Hon blef en gång kallad till en ung 14 årig flicka, som gjort försök att döda sig med opium. „Af hennes halfkväfda skrik och passionerade utrop förstodo vi, att hon längtade efter att dö; hon ville icke lefva; och om hon tvingades att taga in medicin, och hon blefve frisk, så tänkte hon kasta sig i brunnen. Hon behöfdes ej här, hon var till ingen nytta för någon. Allt hvad hon gjorde var tokigt, ehuru hon bjöd till på bästa sätt. Hennes svärmoder slog och misshandlade henne på det grymmaste sätt och på sista tiden hade hon förebrått henne, att hon var en dålig flicka; men det var icke hennes fel, hon gjorde endast, hvad de tvungo henne till. Hon längtade efter att dö. Förskräckligt, afskyvärdt! Sex år gammal hade hon blifvit såld till denna familj till hustru åt en gosse. Ännu var hon icke gift — stackars barn! Med hvilken fasa hon gömde sitt ansigte — hela hennes kropp skälfde, — då hon såg några män, som tittade in genom dörröppningen eller fönstret. Ingen hjälp, intet hopp — intet skydd! Den ungas hopplösa, förskräckta anletsdrag uppenbarade mer än ord kunna uttala“. „I tusentals hem i Yang-Chau“ — hvilken stad dock längre tid har fått del af missionärernas arbete än många andra städer och orter i Kina — „upprepas samma sorgliga förhållanden“. Ack,

sådant är förhållandet i *alla* hedniska länder. Tusentals, kvinnor och barn hopplösa, hjälplösa — för hvilka döden vore välkommen!"

När vi härtill betänka, att Kinas kvinnor äro så skarpt skiljda från männens sällskap, att de icke tillåtas att komma och höra manliga predikanter, och att desse icke tillåtas att gå och förkunna dem evangelii ljufliga budskap, så förstå vi, huru nödvändigt det är, att af Kristi kärlek tvingade kvinnor skynda att tillföra dem den enda hugsvalelse, som kan upplysa äfven dessa i förtviflans natt nedsjunkna, odödliga själar. De, hvilkas hjärtan klappa af Kristi kärlek till dessa olyckliga systrar, o, må de offra sig helt och hållet för detta gudomliga värk att föra själar från den nesliga syndaträldomen till Guds barns härliga frihet! De, som icke kunna själfva ingå i detta arbete, må de offra sina penningar, sina krafter och sin tid så mycket som möjligt för att sända andra till det mörka Kina, till frälsning för dess olyckliga döttrar och söner. Ty äfven de äro lika dyrt köpta med Jesu blod som hvilken som helst af Europas furstinnor.

Huru stort hedendomens mörker är, och huru bäfvande den gör människans själ, det se vi af följande. En svensk syster berättar, hurusom hon under en missionsresa i Kina samtalade med en dotter till fartygets kapten och talade med henne om Guds kärlek till syndare, som är uppenbarad i Kristus. En gång, då denna unga kvinna just skulle skiljas från missionssystrarne, uppmanade dessa henne, att de tillsammans skulle beskåda den vackra månen, ty de hade suttit i det härliga månskenet. Men hon sade: „puh kau, puh kau!" „jag törs icke, jag törs icke!" Förskräckt förklarade hon sedan saken för dessa lyckliga systrar på följande sätt: „Jag kan icke se på månen, ty jag kan icke komma till himmelen. Ni kunnen se på den, ty Ni känner vägen. Ni vet, att Ni skall komma dit. Jag vågar icke se dit opp, jag känner icke vägen och kan icke komma dit".

Tänk hvilken fruktan ett brottsligt samvete trycker på lifvet! De eländiga hedningarne våga icke ens beundra månens skönhet, tryckta som de äro af syndens förbannelse! Hvem vill ledsaga dessa sina olyckliga systrar *in på vägen,* att de måtte våga att skåda upp till *världens Ljus* och få visshet om, att äfven de äro kallade att lefva som Guds barn i himmelens härlighet; att äfven de i tron på Jesus må vandra fram

på sin lefnadsbana, vetande sig vara Guds barn, himmelens arfvingar och med glädje kunna lyfta upp sitt hufvud, när Herren kommer att taga de sina till sig?

II. Missionsarbete i Kina.

1. Den Nestorianska missionen.

Sedan vi i den förra delen framstält Kinas djupa behof, vilja vi i det följande taga en kort öfverblick af de försök, som blifvit gjorda att utbreda evangelii ljus i detta ofantligt stora och folkrika kejsardöme. Fastän vi icke kunna lita på de katolska utsagorna, att redan Tomas skulle hafva omvändt både Indiens, Kinas och Ethiopiens innebyggare till sanningens kännedom, så hafva vi dock tillförlitliga, historiska vittnesbörd därom, att nestorianska missionärer kommo till Kina i det sjunde århundradet. Man har funnit en stor stentafla vid Singan-foo, hvilken upprestes år 781 e. Kr., och på hvilken man ännu mycket väl kan läsa, hvad som är skrifvet; där säges, att syriern Olopius kom till Kina år 636 e. Kr., och att evangelium fick en stor mängd anhängare i denna stads omnäjd, både i hufvudstaden och på landsbygden. Följande historia utvisar, huru de förökades, huru de hyllades, och huru man förföljde dem. Deras lära visar sig tyvärr hafva varit uppblandad till en del med världsliga funderingar, lärarena försämrades och under de stormiga förhållanden, som åtföljde Dshingis Khans eröfring gingo de alldeles under. I den kinesiska historien berättas det, att år 845 tvingades genom ett kejserligt, skriftligt påbud 3,000 af deras präster att skilja sig från sitt ämbete och hängifva sig åt annan sysselsättning. Enligt detta stora antal präster, synes det som om en stor mängd människor hade varit omvände till kristendomen. Egendomligt för deras lära var egendomsgemenskap såsom äfven hos de första kristna i Jerusalem, slafveriets afskaffande — man hade således redan vid denna tid märkt i kristendomens ljus, att slafveriet är orätt — begreppet om människans jämnlikhet, nykterhet och renhet i lifvet samt bön; alt detta utvisar en lefvande öfvertygelse och en så mycket

högre ande och begrepp om lifvet, jämfördt med den kringliggande förherskande hedendomen, att man måste beklaga, att de gingo under i de genom Dshingis Khan och Tamerlan uppkomna oroligheterna, och att deras goda värksamhet bland kineserna upphörde.

2. Den romersk-katolska missionen.

År 1269 återvände Marco Polos fader och farbror till Europa från en lång resa i österns länder. De hade färdats ända till Kina och kommit i tillfälle att tala med själfva den beryktade Kublai Khan i Peking. Från denne kejsare medförde de bref till påfven, hvari 100 lärda män begärdes af honom till Kina. På detta bref fingo samma resande ett jakande svar, då de år 1274 återvände till Kina. Påfvens först utsände missionär var Monte Corvino, som afreste från Europa år 1288 och anlände till Kina år 1295, således efter 7 år. Sedan följde en hel hop missionärer under följande århundrade. Inalles sändes 7 biskopar, och på en gång afreste 26 missionärer. Monte Corvino lefde gudeligt och öfversatte hela Nya Testamentet och Davids psalmer till tatarernas språk, hvilket är ett skönt undantag i katolikernas mission, där man icke så ofta sätter bibeln i händerna på folket. Han dog vid 80 års ålder efter att hafva verkat 35 år i Kina. När sedan Mingdynastin kom till väldet, råkade kristendomen, liksom andra af mongolerna gynnade saker, i ogunst, och så småningom förstördes ånyo dess värksamhet i Kina.

När sedan katolicismen kände sin vanmakt att kunna motstå reformationens frigörande ande, så upptäckte den till stödjande af sin makt Jesuiternas brödraförbund, hvars djärfva afsikt var från första början att i hednaländerna återvinna, hvad som förlorats ibland de protestantiska folken. Därför började Jesuiterna genast med missionsarbete bland hedningarne. Jesuiternas först utsände missionär, som kom fram ända till Kina, var Frans Xavier. Han dog likväl strax efter det han år 1662 anländt till det Kinesiska fastlandet, men i Indien och Japan hade han värkat med en ovanlig hängifvenhet och ifver, fastän icke med lika stor skicklighet, och med skenbar framgång. Bland hans efterträdare i Jesuiternas mission i Kina må nämnas Matheus Ricci, som var skicklig i mekaniska vetenskaper, astronomi, matematik och andra veten-

skaper. Efter att sju år hafva varit i sällskap med buddhapräster samt därigenom kommit till kännedom om kinesernas seder och bruk, begaf han sig till hufvudstaden att där försöka sin lycka. Ikläddd kinesisk drägt och äfven i öfrigt uppträdande som en riktig kines, blef han väl mottagen. Han skaffade sig tillträde till det kejserliga hofvet och skänkte kejsaren den första slagklocka, som någonsin varit sedd i Kina, och gjorde sig sålunda oumbärlig hos kejsaren, då ingen annan kunde draga upp denna underbara tingest. På detta sätt blef han kejsarens hof-urmakare och fick sålunda stort inflytande vid hofvet och längre fram erhöll han ledningen af en stor lärdomsskola, som grundades af jesuiterna i ett af kejsaren skänkt hus. I denna skola undervisade jesuiterna i sina älsklingsämnen, och Ricci öfversatte Euklides' matematiska värk till kinesiska språket. På sådant nedlade jesuiterna sin tid och sitt arbete och utarbetade därjämte visserligen en slags katekes, i hvilken kristendomens sanningar voro så blandade med buddhaistiska och andra läror, att kineserna icke märkte någon skilnad mellan den nya och deras forna lära. De tillstadde kineserna att tillbedja de aflidnas andar, taga del i afgudarnes fester, offra på de dödas grafvar, skaffa sig såsom döende intyg till den andra världen af Laamas prester, till och med tillätos de att behålla månggiftet o. s. v. En sådan mission var icke till stor välsignelse för Kinas folk, som på så sätt lämnades åt sin forna vidskepelse, sitt afguderi och sina synder, hvari jesuiterna äfven själfva deltogo för att vinna ynnest hos folket. Deras hufvudomsorg var äfven blott och bart att skaffa sig inflytande och efter att hafva fått det, skydde de icke att beträda de politiska ränkernas slippriga och hala stråt. Det var fördenskull ingen stor skada för den sanna kristendomens utbredande, då jesuiterna fingo skörda enligt sitt eget utsäde politisk storm, efter att hafva sökt befordra Kinas inre splittringar, bistående de båda stridande partierna. Följden blef, att detta uppdagades — och en ifrig förföljelse uppstod emot dem, hvilken tillintetgjorde frukterna af deras förra arbete.

Efter Ricci var Adam Schall den mest framstående katolske missionär. Han var en värkligt framstående, vis och välmenande man, hvilken blef kejsarens rådgifvare, och värkade mycket för en klok regering. Men sedermera anklagade kineserna honom för hans religion, så att han fängslades, och

ehuru hans kamrat Verbiest försvarade honom, dömdes han till döden. Denna dom kom dock aldrig till värkställighet, utan han återfick något senare sin frihet, men dog kort därpå år 1666. Därefter uppstod en strid mellan jesuiterna och dominikanerna därom, att de sistnämnda anklagade de förstnämnda hos påfven för deras slapphet i afseende å den kristna lärans fordringar, och jesuiterna å sin sida satte sig emot påfvens sändebud och förorsakade deras fängslande och död i armod och elände. Dessa inbördes strider ledde till politiska förväxlingar, emedan kejsaren var på jesuiternas sida och påfven på dominikanernas — hvaraf följden blef den redan omnämnda förföljelsen, som tillslöt Kinas dörrar för evangelium ända tills de för 50 år sedan öppnades genom det sorgliga opiumkriget. Sedan dess hafva katolikerna varit i flitig värksamhet i Kina, och icke ens under den tid, då all kristendom var förbjuden, upphörde de, utan värkade i hemlighet. För närvarande är de romerska katolikernas antal i Kina åtminstone en million.

3. Den protestantiska missionen i Kina.

I det föregående hafva vi korteligen sökt klargöra de tidigare försöken att utbreda kristendomens pånyttfödande kraft i Kinas mörka land, detta *Sinims* land, om hvars barns omvändelse vi hafva ett särskildt löfte i bibeln. (Es. 49: 12). Dessa tre på skilda tider och på olika sätt gjorda försök hafva dock alltid drabbats af samma hårda förföljelse, som till en tid hindrat arbetet och äfven till en del alldeles utsläckt nitet. Men hvar och en af de skilda missionsperioderna har äfven haft sina egna fel, och i arbetet hafva ansenliga misstag äfven blifvit gjorda. Evangelium har icke blifvit gifvet rent åt kineserna, och bibelordet har icke blifvit öfversatt till deras språk. Men när den protestantiska missionens arbete slutligen började bland hedningarne med större nit i början af detta århundrade, fick äfven Kina sin förste protestantiske missionär. En vägrödjare för den protestantiska missionen i Kina var doktor *Robert Morrison*. Han föddes i England, i grefskapet Northumberland den 5 jan. år 1782, den yngste af 8 syskon i en fattig arbetares hem. Därför fick han tidigt vänja sig vid hårdt arbete och de försakelser, hvilka åtfölja fattigdomen. Men hans föräldrar voro gudfruktiga människor som med ord och lif sökte att

föra sina barn till Herren. När familjen sedan flyttade till Newcastle, kom Robert vid 14 års ålder till en sann omvändelse. Under det han sedan arbetade tillsammans med sin fader, hade han ofta bibeln öppen framför sig för att därur lära sig kärnspråk, hvilka han till sin vederkvickelse bevarade i sitt minne. Om aftonen samlade han lärgossarne omkring sig till bön, eller ock skyndade han ut i byn till någon sjuk för att läsa Guds ord för den. Ofta sade de fattiga, sedan han gått bort: »Af honom blifver det ännu en stor man till slut». Så gick det äfven, fastän icke efter denna världens tänkesätt. Tidigt kände den unge Morrison sig kallad att utgå till hedningarna som missionär. Slutligen fick han tillfälle att studera, och Londonska missionssällskapet var färdigt att sända honom till Kina. Men huru skulle han vara i stånd att lära sig det svåra kinesiska språket? År 1792 var detta språk så obekant i Europa, att man måste söka både i Paris, Rom och Neapel, innan man kunde få en tolk, åt det sändebud, som engelska regeringen sände till Peking. Omkring 12 år därefter, då Morrison ville lära sig det, voro förhållandena icke mycket gynsammare.

Doktor W. Moseley hade visserligen i slutet af 1790-talet funnit en handskrift i Brittiska museet, hvilken innehöll en öfversättning af evangelierna, Apostla-gärningarna och Pauli bref på kinesiska språket. Den hade en jesuitmissionär utarbetat. Herr Hans Sloane hade hemtat den 60 år förut från Kanton till England och lämnat den till museet som en österländsk kuriositet. Pastor Moseley kom med anledning af detta fynd att tänka på Kinas andeliga nöd och utgaf den 7 mars 1798 en bok, hvari han kraftigt framstälde de kristnas missionsplikt mot kineserna påminnande med synnerligt eftertryck därom, att bibeln borde öfversättas till kinesiska språket. Denna bok fäste troligtvis Londonska missionssällskapets uppmärksamhet på Kina, dit sällskapet nu stod färdigt att sända den unge Morrison. Han fick likaledes därigenom veta, hvar han kunde finna det första hjälpmedlet att lära sig detta språk. Slutligen träffade han äfven en kines, som bodde i London. Hans namn var Jong-sam-tak; och han blef sedan Morrison behjälplig vid språkstudiet. Samtidigt, som Morrison sålunda studerade kinesiska språket, sysselsatte han sig också med andra vetenskaper såsom matematik, astronomi och läkarevetenskap. Sedan han blifvit prästvigd afseglade han från England

den 28 februari 1807 till New-York, dit han anlände den 20 april. Från Amerika afreste han den 12 maj och ankom till Makao den 4 dec. Således varade resan från England till Kina nära ett helt års tid, hvaraf han tillbragte 3 veckor i Amerika.

Vid afresan från Amerika sade en herre till honom hånfullt: »Jaså, herrn tror sig kunna omvända kineserna!» »Nej, min herre, men jag tror att Gud kan göra det», var Morrisons träffande svar.

Till sitt arbetsfält kom så denne modige missions hjälte, som hade utbedt sig af Gud det svåraste arbete. Han grep äfven värket an med en innerlighet och en manlighet som var egendomlig för honom. Genom sin stora flit lärde han sig språket, och när han år 1809 firade bröllop med fröken Morton, så utnämdes han på sin bröllopsdag till engelsk-ostindiska handelskompaniets translator i Kina. Denna tjänst skaffade honom medel och betryggade hans därvaro mot kinesernas förföljelser. Sedermera sysselsatte han sig hufvudsakligen med inlärandet af det kinesiska språket, icke underlåtande att på samma gång söka invärka på de kineser han träffade för att draga dem till Kristus. Efter att först hafva skrifvit och trykt en kinesisk språklära och ett lexikon började han trycka öfversättningen af Nya Testamentet, hvilken var helt och hållet färdig redan år 1814. Hela bibeln var öfversatt år 1818 och år 1822 trycktes d:r Marshmans öfversättning Alltså gaf Morrison Kinas folk den största gåfva, som något folk kan få: *Guds ord,* öfversatt på folkets eget språk. Så lades för missionens arbete den eviga grundval, som aldrig vacklar. På det sättet börjar alltid den protestantiska missionen och grundlägger sitt arbete med att öfversätta bibeln på folkets språk.

På Morrisons begäran sändes honom hjälp i missions arbetet en doktor *William Milne,* som jämte sin maka kom till Makao den 4 juli 1813. Han blef förföljd och måste fly undan till Malakka, hvarest han visserligen tjänade kinamissionen troget. Men han dog redan den 2 juli 1822. År 1814 fick Morrison till sin glädje se den första kines omvända sig och blifva döpt. Han var en man vid namn Tsai A-ko, och han förblef trogen intill sin död. En annan af Morrisons lärjungar vid namn Liang A-fa döptes i Malakka år 1816. Han blef till stor hjälp i missionsarbetet. Han skref och utgaf en evangelisk troslära, till hvilken han själf skar ut bokstäfverna i trä. För detta arbete fängslades han, och endast genom

Morrisons bemedling blef han frigifven, sedan en ansenlig lösen blifvit erlagd. Hans böcker och bokstafstyper af trä blefvo brända. Morrison afskilde honom sedan till evangelii tjänst, och han värkade med stor välsignelse. År 1833 samlades i Kanton 24,000 unga studenter för att aflägga examen. Bland dessa utspred Liang A-fa några af honom själf författade skrifter, ungefär 2,500 exemplar. Häraf uppstod en hetsig förföljelse, hvarför Liang A-fa måste fly till Singapore. Men den säd han utsått blef icke utan frukt såsom vi framdeles skola få se.

År 1830 fick Morrison välkomna de första missionärerna, hvilka genom par andra missionssällskap hade blifvit utsända. Tillsammans med dessa grundade Morrison i Kanton »Den kristliga föreningen». Denna förening värkade genom publicerandet af ett månadsblad, hvilket trycktes från och med år 1832 jämte andra små skrifter.

År 1823—1826 tvingade Morrisons svaga helsa honom att besöka England. Då fick han tillfälle att egenhändigt öfverlemna till konung Georg IV både en kinesisk bibelöfversättning och en karta öfver Peking. Efter att hafva återkommit till sitt arbete i Kina, hvilket Liang A-fa under hans frånvaro hade ledt med energi, blef hans göromål en mångsidig förberedelse för en framtida mission i Kina, där man icke då, såsom nu, fick fritt röra sig och predika evangelium, utan det var vid dödsstraff förbjudet att omvända sig till kristendomen, och främlingar voro helt och hållet utestängda från hela riket förutom några köpmän och konsuler. Äfven det Ostindiska kompaniet måste år 1834 upphöra med sin handel i Kina, emedan dess forna rättigheter då togo slut; och Morrisons ställning skulle äfven hafva blifvit svår, om icke den nya engelska konsulen lord Napier hade tagit honom i sin tjänst. Men då han tog honom till sin tolk och sekreterare, så blef hans ställning betryggad både i materielt och i borgerligt hänseende. Länge fick han dock icke mera fortsätta med sitt välsignade arbete, ty han dog den 1 augusti samma år. Hans hustru hade redan en tid förut dött i England, dit hennes sjukdom tvingade henne att återvända år 1818. Så slutade denne den evangeliska kina-missionens banbrytares lif.

Hans son *John Morrison* efterträdde sin fader, men äfven han dog redan år 1843.

När sedan flera nya hamnar efter det första opiumkriget öppnades i Kina för den europeiska handeln, så blef det jämförelsevis lättare för missionärerne att slippa in i detta främmande, förut tillstängda land. Katolikerna begagnade genast tillfället sig till godo, i det de sände nya arbetskrafter dit; och äfven protestanterna sände så småningom nya män till detta svåra arbetsfält. De första protestanterna, som därefter kommo till Kina, voro: dokotorerna *Legge, Hobb, Lockhart* och *Medhurst,* hvilka började värka från och med år 1843: de två förstnämda i Hong-kong och de två sistnämda i Shanghai. Därtill anlände pastor Minshead år 1847 till Shanghai. Samma år döptes de 3 första därstädes omvända kineserna. År 1850 måste man redan utvidga det rum, i hvilket evangelium förkunnades, och 8 nyomvända döptes. På ön Amoy hade dessutom missionärerna *Stronach* och *Young* värkat sedan år 1844. Deras arbete blef storligen välsignadt.

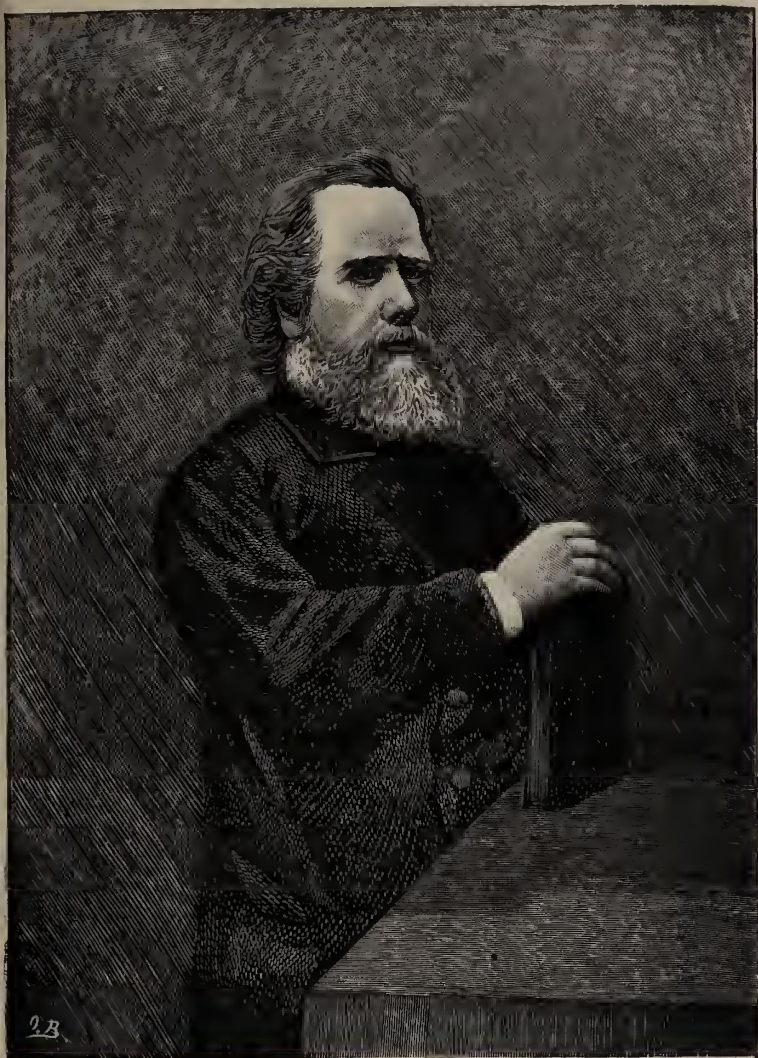
År 1847 började äfvenledes *Johnson* sitt arbete i Futschen och värkade med stor framgång. Johnson stod i tjänst hos en amerikansk förening likasom Bridgman, hvilken tillsammans med Morrison var redaktör för den redan omnämda månadstidningen i Kanton. Redan år 1831 hade en man, som sedermera blef känd i Europa som en varm arbetare för kinamissionen, *Karl Fredrik August Gützlaff,* kommit till Tientsin. Han klädde sig i kinesisk drägt och trängde under sina resor djupt in i landet. År 1843 grundade han i Hong-kong en uppfostringsanstalt för kinesiska predikanter och utsände sedan på god tro ett par hundra kinesiska evangelister att för sina landsmän kungöra sanningen. Dessa evangelister voro till största delen odugliga och bedragare — endast ett par tiotal voro uppriktiga lärjungar. Detta märkte icke den välmenande Gütslaff, utan trodde godt om alla. År 1849 begaf han sig till Europa, där han genom sin entusiasm väckte stort deltagande för kinamissionen. Återkommen till Kina, dog han år 1851. Åren 1843, 44, 45 sände flera amerikanska och europeiska missionssällskap missionärer till Kina. Men år 1851, då kejsar Taukuang dog, uppstod det s. k. Taiping-upproret, som åratal skakade regeringens grundvalar. Uppkomsten af och orsaken till detta uppror stod äfven i någon förbindelse med evangelii förkunnelse, hvarför vi må nämna därom något. En af de studenter, som år 1833 hade fått den af Liang-Afa författade skriften: »Goda ord», hette Hung-siu-tsuen.

Han läste den, och nya tankar uppstodo inom honom. Efter att hafva skaffat sig en bibel, åstundade han att blifva kristen. Han uttalade sina tankar helt öppet inför sina kamrater, och blef för den skull förföljd. Men många sammanslöto sig för att försvara honom; men då han ej kunde få tillräcklig ledning af kristna lärare, så uppstod enligt deras uppfattning en besynnerlig religion, där kristliga och hedniska beståndsdelar voro sammanblandade. Slutligen reste sig de, som tillegnat sig denna religion, och grepo till vapen för att försvara sig mot sina förföljare, och så började den s. k. »tai-ping» rörelsen. Hung-siu-tsuen utropade sig själf till kejsare, och skulle tvifvelsutan vunnit sitt ändamål, om icke de europeiska makterna, England och Frankrike, hade kommit den dåvarande regeringen till hjälp. Det sades, att han icke ville strida mot européerna, emedan de voro kristna. Denna underbara rörelse var således äfven hon i egentlig mening den efter sanningen törstande kinesiska andens vilseledda sträfvan efter befrielse från sina tusenåriga fjättrar, från syndens och vantrons välde till den sanna trons ljus. Äfven detta är ett mäktigt vittnesbörd om missionsarbetets nödvändighet i Kina.

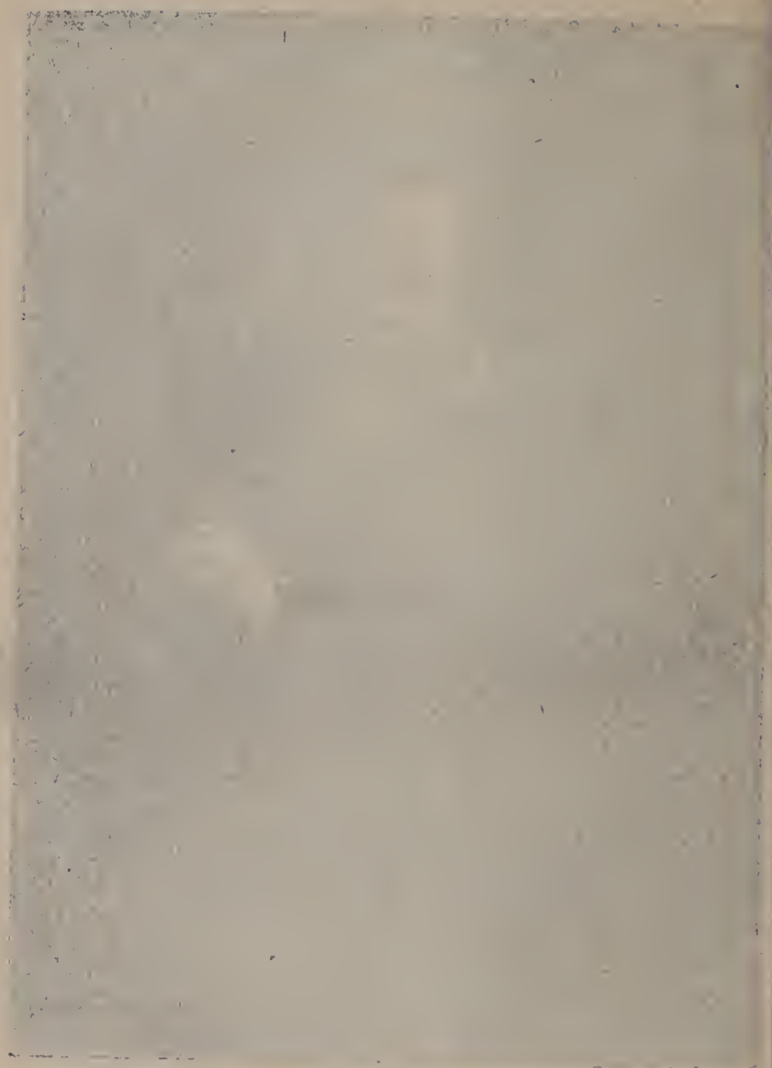
Af Gützlaffs efterträdare voro *Theodor Hamberg* och *Rudolf Lechler* de mest framstående och hängifna i missionsarbetet. Den förre dog beklagligtvis redan år 1854; men den senare har fått utföra ett långt dagsarbete i kinamissionen. Småningom började det komma arbetare från flere håll till detta hårda missionsområde. Vi kunna icke följa de särskilda grenarne af detta växande träd, hvilka beständigt ökats, vi teckna blott en enda, som dock visserligen är en af de största grenarne, medels följande skildring.

4. Kina-Inland-missionen.

Omkring år 1830 fans i England en affärsman vid namn Taylor, som hade blifvit djupt rörd vid läsningen af kapten Basil Halls reseskildringar från Kina. Taylor var en lefvande kristen, som själf med glädje förkunnade evangelium om Kristus, ehuru han var lekman. När han i nämnda bok hade lärt känna det djupa andeliga mörker, som herskade i Kina, så berörde det mycket djupt hans hjärta. Inseende omöjligheten för honom själf att komma till Kina och förkunna evangelium, bad han, att, om Gud ville i sin nåd skänka honom en son, denne

JOHN HUDSON TAYLOR.

måtte få nåd att såsom missionär resa till Kina. Denna bön blef hörd. Till föräldrarnes glädje föddes år 1832 dem en son, som fick namnet John Hudson. Till honom sade dock aldrig föräldrarne något om ofvannämnda bön, förrän den blifvit uppfylld. Den unge John kom till omvändelse vid 15 års ålder, under det hans moder bad för honom på mer än 10 mils afstånd. Under läsningen af en liten bok, som han ämnade likgiltigt genomögna, fastnade hans uppmärksamhet vid de orden: »Kristi fullbordade värk» — och under betraktande af dem klarnade för honom korsets hemlighet — han föll ned inför Herren för att tacka för Guds outsägliga nåd och från den stunden började ett nytt lif uti honom, hvilket han först bekände för sin syster, sedan för sina föräldrar och slutligen för hela världen.

Snart gjorde Gud klart för honom, att Kina var hans arbetsfält, ehuru föräldrarne icke ens med ett ord hade gifvit någon antydan däråt; i tron beundrade de endast och sågo med glädje, hvad Herren gjorde. Efter att hafva härdat sig genom självförsakelser, såsom t. ex. att stärka sin kropp genom gymnastik, att sofva på en hård bädd, att öfva sin tro på Gud under åtskilliga pröfningar, väl förstående att i Kina icke vore att påräkna något annat stöd än Honom, viljande redan före sin afresa dit vara förvissad om, att han genom att bedja kunde få, hvad han behöfde — på samma gång han äfven studerat läkarevetenskap, stod han färdig att afresa till Kina, dit han anlände år 1854, bekostad af ett engelskt missionssällskap, som uppstått till följd af Gützlaffs värksamhet.

Ända dittills hade nu Herren hulpit denne hängifne arbetare. Därefter hade han att sysselsätta sig med inlärandet af det kinesiska språket, hvilket han grep sig an med en sådan ifver, att han blef istånd att öfversätta nya testamentet till kinesiska språket. Många pröfningar tillika med många uppmuntringar kommo honom till del. En af den tidens pröfningar var följande: Under tiden för det andra opiumkriget år 1857 var striden mellan engelsmännen och kineserna mycket häftig. Till följd häraf voro naturligtvis engelsmännen i fara öfverallt. Efter det engelsmännen hade bombarderat Kanton, beslöto några kantoniarer, som bodde i Ningpo, där J. Hudson Taylor bodde och värkade, att döda alla europeer och på samma gång alla kristna. De kände till, i hvilket hus vanligtvis hos en missionär, de kristna höllo sina samman-

komster om söndagskvällarne, och beslöto döda dem där. Om någon skulle vara frånvarande, så ämnade de dräpa den enskildt. Till detta ursinniga företag fingo de Tao-tais, d. ä. borgmästarens bifall, och så var meningen att kallblodigt sätta det i värket. Men en i missionens tjänst stående kines fick af sina släktingar en varning samt det rådet att begifva sig på flykten för att icke blifva dödad. Denne yppade saken för missionärerna, som sålunda fingo kännedom därom. De hade intet annat skydd än den lefvande Guden — men Hans skydd är också för mer än alla människors i världen. Missionärerna beslöto att förena sig i bön om den Högstes beskydd. Samtidigt som de bådo, handlade Gud redan till deras förmån. En af de underordnade mandarinerna eller en tulltjänsteman kom till Tao-tai och förehöll honom, huru orätt han hade gjort uti att gifva bifall till ett sådant nedslagtande af europeerna; ty naturligtvis komme de europeiska makterna att hämnas sina undersåtars död, förstöra hela staden och jämna den med marken. När Tao-tai ville försvara sig med att säga, det han ämnade beskylla kantonianerna för dådet, och menade att europeerna skulle hämnas på dem, och sålunda han trodde sig på en gång blifva kvitt både europeerna och kantonianerna, så sade mandarinen, att europeerna nog icke komme att låta lura sig på sådant sätt, utan komme att fasttaga den, som gifvit tillåtelsen. På detta sätt blef Tao-tai slutligen öfvervunnen och återtog tillåtelsen, hvadan detta grymma brott blef outfördt. Missionärerna fingo först några veckor senare kännedom om det förda samtalet, men Gud frälste dem, medan de höllo på att bedja. Vår Gud är i sanning en hjälp, i bedröfvelserna väl bepröfvad ock ett skydd uti nödens tid.

Den förening i London, hvilken hade skickat ut J. Hudson Taylor, upplöstes sedan, och han lämnades att värka ensam med Herrens hjälp. Samma år 1857, då nämnda förening upphörde att stå i gemenskap med honom, började han att bedja till Gud om ytterligare *fem arbetare* till Tsche-Kiang. Med anledning häraf skref han till en vän i England: »Känner du några allvarliga, hängifna unga män, som åstunda att slippa ut för att tjäna Herren i Kina — män, som icke stå efter att få något mera, än hvad de behöfva till sitt uppehälle och sina öfriga utgifter, och hvilka hafva lust att komma hit, och värka här? O, att vi hade fyra eller fem sådane arbetskamrater! De skulle troligtvis på 6 månader lära sig att pre-

dika på kinesiska och tillräckligt med penningemedel skulle vi nog få genom att bedja Herren».

År 1860 måste J. Hudson Taylor för sin försvagade helsas skull återvända till England. I sitt hemland hade han då tillfälle att på samma gång som han bad till Herren om arbetare äfven uppmana sådana att begifva sig ut på det kära missionsfältet i Kina. Till sitt böneämne tog han de, till att börja med, 5 arbetare, om hvilka han redan förut hade skrifvit om. Han hämtade med sig en ung kinesisk broder, som var honom behjälplig vid fullbordandet af öfversättningen af Nya Testamentet, och som äfven, om så komme att påfordras, skulle blifva honom behjälplig i att undervisa blifvande missionärer i kinesiska språket. Sålunda bereddes han för att i tron vänta arbetare från Herren — och denna hans tro kom icke på skam. Under loppet af fem år hade fem nya medarbetare afrest till Kina; år 1865 började denne trosfriske man jämte sina vänner att bedja Herren om ytterligare *tjugufyra nya arbetare* ibland Kinas millioner. Orsaken härtill var den djupa nöd, hvari dessa stackars hedningar befunno sig, parad med en orygglig tillit till *Hans* nådiga hjälp, som hade hört deras föregående böner och gifvit dem de omtalade 5 arbetarena. När han särskildt tänkte på, att Kinas inre provinser ännu voro helt och hållet utan missionärer, emedan desse satt sig ned endast i kustländerna, så kände Hudson Taylor dessa 11 provinsers i det inre af landet skriande nöd fordra grundandet af ett missionssällskap, som skulle taga till sin uppgift att göra dem delaktiga af evangelium. Missionärernas hela antal i Kina voro år 1865 endast 97 och de fleste af dem voro i 11 kuststäder, och endast i inlandsprovinsen Hu-peh hade missionsarbete påbörjats i en stad. Att föra evangelii ljus till dessa förmörkade inländska provinser blef sedan ett mål för Hudson Taylors mission. På detta sätt uppkom »*Kina-Inlandsmissionen*», hvars fem första missionärer hade rest från England år 1865, och den 2 maj 1866 reste Hudson Taylor med sin familj och åtföljd af 15 nya missionärer tillbaka till Kina, där de klädde sig i kinesisk dräkt och började lära sig det svåra kinesiska språket. Följande år hade de redan gjort så stora framsteg i sina språkstudier, att de kunde upprätta flere nya stationer.

Så hade denna gren af kinamissionen uppkommit. Dess ledande grundprinciper äro följande:

I:o. Alla antagas, som befinnas dugliga för missionskallet, utan afseende på hvilket evangeliskt samfund de tillhöra, blott de i alla för det kristliga lifvet viktiga punkter hafva en sund trosuppfattning.

II:o. När de utsändas som missionärer, hafva de att förtrösta på Herren med afseende på det timliga uppehället och skola hafva det klart för sig, att missionen icke ikläder sig något ansvar för deras underhåll. Då denna mission icke vill sätta sig i skuld, kan hon endast lämna understöd i den mån, som frivilligt influtna medel tillåta.

III:o. I denna mission brukar man icke insamla medel genom kollekters upptagande eller andra mänskliga åtgärder.

Såsom häraf synes, är denna mission grundad på trons bön, och dess bedrifvande likaväl som de medel, som erfordras, beder man vingårdens Herre sjelf leda och gifva, så att hela värket öfverflödar af trons fasta öfvertygelse och andekraft på samma gång som af självuppoffring och försakelse. Då missionärerna, som värka enligt denna princip, icke få någon på förhand bestämd lön, utan endast i samma mån, som Herren låter medel inflyta, så känna sig alla beroende af den store Gifvaren samt bedja och mottaga alla sina förnödenheter direkt från Honom. Å andra sidan hafva sådana personer, som icke våga att utgifva sig för att lefva så direkt af tron, icke vilja förneka sig alla bekvämligheter och säkra inkomster, ingen lust att begifva sig ut till ett dylikt missionsgebit; denna mission torde därför allra bäst vara i stånd att befria sig från sådana ämnen, som för inkomsternas skull eller af själfviska bevekelsegrunder tränga sig in i missionsarbetet. När därtill de skilda evangeliska kyrkosamfundens medlemmar i denna mission värka jämnsides, så att lutheranernas, de reformertes, den engelska statskyrkans, skottska frikyrkans, metodisternas, baptisternas m. fl. samfunds lefvande medlemmar få tillsammans peka på den enda frälsningsvägen, som är Jesus Kristus, för i syndens natt döende själar, så framgår dymedels hvilket stort, härligt föreningsband Kristi kärlek är för alla troende själar. Aldrig har någon söndring uppstått i afseende å olika trosbekännelser eller religionsformer dessa samvärkande kristna emellan. De hafva ju alla hufvudsaker gemensamma, hvarför skulle de då tvista om bisaker inför de i sitt elände döende hedningarnes ögon!

Denna den rätta kristliga kärlekens grundidé har tvifvelsutan storligen befordrat denna missions arbete och trykt sin stämpel på dess arbetare. En baptistmissionär skref om dem några år efter, sedan denna mission blifvit grundad, följande: »Dessa missionärer hafva sin egen säregna karaktär, de äro självförsakande, gudfruktiga, fyllda af tro, kärlek och ödmjukhet. De förrätta sitt arbete utan stora kostnader, men vinna sina afsikter. De söka att komma i nära beröring med folket, hvarför de använda kinesiska kläder, bo i kinesernas hem och merändels äfven äta af deras mat. Såmedels vilja de för kineserna blifva kineser. För att kunna utbreda sig vidsträckt bosätta sig högst ett par familjer på samma plats. Deras många predikningar och böner bära riklig frukt, alt flere och flere komma till den kristna församlingen, och jag har blifvit öfvertygad om, att omvändelserna äro värkliga. Dessa missionärer äro icke bildade allesamman, utan många hafva kommit in i detta arbete utur de djupa folklagren, sedan de blifvit omvända vid väckelsemöten och visat sig vara dugliga för missionsarbetet. Fördenskull förnöta de icke sin tid med ett fruktlöst studium af gamla neddammade kines-böcker; icke heller skrifva de några lärda disputationer, som ingen läser, utan söka endast att med sin predikan vinna själar för Herren.»

Ett egendomligt drag hos Kina Inlandlandmissionen är, att i dess tjänst stå ungefär lika många kvinnor som män. Kännande de kinesiska kvinnornas bundna ställning och inseende omöjligheten för manliga missionärer att nå dem med evangelii tröst, har denna mission tagit ögonmärke till detta den kinesiska kvinnans behof af evangelium och sändt dem budskapet om Kristi kärlek genom kvinnor, som utgifvit sig för detta arbete.

Huru fort denna unga gren har växt, kunna vi se af följande: För närvarande äro *öfver 500* europeiska missionärer i värksamhet i denna förening. Genom bön hafva detta stora antal hängifna missionsarbetare erhållits. En tid bad J. Hudson Taylor om en tillökning af 70 arbetare. De erhöllos äfven. Därefter började de bedja om ytterligare ett hundra. Äfven denna stora gåfva förlänade Herren. Så växte antalet år från år, tills deras antal nu uppnått till det redan uppgifna. Då vi besinna, att vid denna missions början år 1865 icke ens funnos hundra missionärer i hela Kina —

eller knapt en femtedel af dem, som denna förening ensam har utspridt i dess provinser, så förstå vi lätt, hvilket härligt Herrens värk, som här blifvit utfördt. Nu finnas i Kina vid pass 1,300 missionärer — och 40 särskilda missionssällskap värka där. Men mest af alla har den unga Kina-Inlandmissionen gjort för att föra Kinas folk till evangelii ljus. Under samma tid hafva samtliga Kinas provinser blifvit öppnade för evangelium, — en sak som för 50 år sedan endast var en aflägsen dröm och som för blott en liten tid sedan syntes alldeles omöjlig. Den ende provins, i hvilken ingen missionsstation för närvarande finnes, är den upproriska provinsen Hunan. Häraf följer dock ingalunda, att Kina skulle hafva missionärer tillräckligt. Om man skulle vilja gifva Kinas hedniska folk lärare i ungefär samma mått, som vi hafva här i Finland, t. ex. 1000 för 2 millioner — så måste man gifva Kinas folk 200,000 predikanter, innan dess behof blifvit fylda i ungefär samma grad, som fallet är i Europas kristna länder. Att hedendomens under årtusenden ingrodda vanor och satans grymma välde fordra ännu mycket flera lärare för att kunna undertryckas är naturligt. Om vi således antaga att Kinas folk åtminstone behöfde 300,000 missionärer — och något öfver 1,000 finnas där — hvilket skriande behof, hvilket ämne för bön fins icke här för hvarje troende kristen! Att arbetet i Kina ingalunda är fåfängt, det utvisar följande jämförande öfverblick:

År 1853 funnos i Kina	350	omvända	kineser.
» 1863 » » »	2.000	»	»
» 1873 » » »	8,000	»	»
» 1883 » » »	22,000	»	»
För närvarande finnas omkring	40,000	»	»

Som vi häraf se har antalet af de omvände vuxit ovanligt fort, då arbetskrafternas antal ökats.

Då saken förhåller sig på detta sätt, var det ingalunda en alltför entusiastisk idé, som vaknade vid ett möte, hvilket Kinas missionärer höllo i Shanghai på våren år 1890. Wid detta möte förenade sig dess deltagare om att uppmana alla kristna länders protestantiska kyrkor *till att inom 5 års förlopp sända Kina 1000 missionärer.*

Detta är äfven nu ett böneämne för kinamissionens vänner. Det synes äfven kunna bli förvärkligadt — ty under det första året kommo mer än 200 af dessa 1,000 — af dem en stor

del från Amerika och Australien, äfven från Sverige och Norge har de senare åren en hel hop missionärer begifvit sig till Kina.

Under ledning af Kina Inlandmissionen värkar en hop fria sällskap äfvensom enskilda personer, hvilka uppehålla sig med egna medel. I Amerika hafva de svenska fria församlingarna åtagit sig att bekosta en hel hop missionärer, som samvärka med denna mission och tillgodogöra sig dess bepröfvade, erfarna ledning. Sammaledes hafva äfven förstlingarna från vårt land begifvit sig till detta vidsträkta missionsfält.

5. Den finska kinamissionen.

De sista årtiondenas varma andliga lifaktighet, som i andra länder väckt ett förut okändt missionsnit, har äfven så småningom utbredt sin välsignelse till vårt folk. Därigenom har äfven hos oss uppstått ett rörligare lif på det andliga området, och missionsintresset har äfven på samma gång blifvit väckt. Därigenom har också Kinas stora missionsbehof blifvit delvis kända, och på samma gång har äfven en åstundan uppstått att åtminstone på något sätt kunna bringa Kinas millioner evangelii ljus. Den, som skrifver detta, skall aldrig kunna glömma de bönestunder för Kinamissionen, i hvilka han fick deltaga i London år 1884. De leddes af J. Hudson Taylor, som då aflade besök i sitt hemland, och hvilkens varma öfvertygelse, ödmjuka böner och orubbliga tro och visa undervisning gjorde ett djupt intryck på allas hjärtan. Ett besök hos honom, hans älskande, ödmjuka person och hans barnsliga, andäktiga bön lämnade en varaktig välsignelse. När vi därtill taga i betraktande, att missionen i Kina är jämförelsevis lätt, emedan lifsörnödenheterna där äro billiga, och då man enligt Kina Inlandmissionens lif, lefver på samma sätt som folket, så blifver äfven tillvaron i öfrigt billigare, och då var det inte underligt, att de missionsvänner, hvilka hade kinesernas andliga nöd på sitt hjärta, vågade utsända en troende syster i detta arbete, hvilken fått kallelse af Herren att utgå. Härigenom trodde sig dessa missionsvänner, på bästa sätt tjäna Herren som befalt sina lärjungar att gå ut i hela världen och predika evangelium för hela skapelsen. Med detsamma betala de med kärlek den stora skuld, hvari vårt folk står till andra nationer, då vi nämligen hafva fått evangelium, men icke sändt det

till något annat än Owambo-folket i Afrika. Finska folkets deltagande i missionens arbete, om det jämföres med andra protestantiska folks, är *minst af allas* — utgörande i penningmedel endast 2 $^{2}/_{3}$ tyska pfennig på person, då Sveriges missionsbidrag, som därnäst äro minst, utgöra 3 $^{1}/_{2}$ och Danmarks 4 — Tysklands och Schweitz' 9 — och Norges 18. Dessa äro de länder, som äro minst framskridna i missionsarbetet; England däremot är det längst framskridna, och där visar jämförelsesumman 59 och i det katolska Frankrike är protestanternas missionsbidrag 38. Nog borde därför tiden vara inne äfven för vårt folk att i detta afseende gnugga sömnen ur ögonen samt i tro och bön skrida till värket. Huru länge skall det behöfva upprepas att *5 penni gifvas pr. man till missionen* under det *12 mk och 50 penni pr. man* gifvas ut för *starka drycker!*

Den första, som i Finland kände sig kallad att föra evangelii nådebudskap till kineserna var fröken *Agnes Jeanette Meyer*. Hon är född i Helsingfors af tyska föräldrar den 22 maj 1861. När hon var 3 år gammal dog hennes fader och vid 11 års ålder förlorade hon sin moder; men hon fick dock här i Helsingfors en vårdad uppfostran i en tysk familj. Efter att hafva genomgått den tyska fruntimmerskolan fick hon som guvernant förtjäna sitt uppehälle. Då Herrens Ande år 1880 uppväkte många unga bildade här i Helsingfors, så voro ibland dem äfven några unga fröknar af Agnes Meyers bekanta. Den i deras lif skedda förändringen väckte äfven i hennes hjärta en åstundan efter något bättre än den ytliga världsbildning, hvarmed hon ända hittills hade nöjt sig. Hon kom till en allvarlig syndakännedom och fick sedermera försäkran om sina synders förlåtelse genom Guds nåd i Jesu blod. Efter denna stora, saliga förändring fick hon plats som guvernant i en allvarlig familj och därefter i en annan troende familj, så att hon fick med sitt arbete visa sin andliga stadga i Kristus. Efter 8 års förlopp blef hedendomens nöd en tung börda för hennes hjärta, och hon åstundade att slippa ut för att kungöra hedningarne Kristi outgrundeliga rikedomar. Huru detta gick till, gifva oss hennes egna ord, som hon yttrade i sitt afskedstal sommaren 1890, det bästa begrepp om. Vi intaga dem här dess hellre, som vi se af dem, huru den »Finska Kinamissionen» uppstod liksom af sig själf genom Guds nåd och Andens fria värkan. Syster Meyer yttrade: »Nu är det

AGNES MEYER.

nära 2 år sedan Gud ledde mig att tänka på hednamissionen. Detta skedde genom en broder, som kraftigt skildrade, huru nutidens kristna alltför litet tänka på, att de icke äro sina egna utan äro dyrt köpta, hvadan det icke anstår dem att söka sina egna fördelar och bekvämligheter. Med det samma framhöll han äfven, huru vårt land står efter andra i afseende å missionen, så att endast några få män gått in i missionsarbetet, men icke en enda kvinna. Visserligen hade någon hustru följt med sin man ut på missionsfältet, men uteslutande för att missionera hade ingen kvinna farit ut. Då sade jag till Gud: Herre sänd mig! Såmedels hade denna åstundan från denna stund fastnat i min själ, men jag såg ingen möjlighet att få inträda i arbetet, då jag icke själf hade medel därtill. Men sistlidne vår, då jag var på ett missionsmöte, så diskuterades där den frågan: Skulle icke de fria kristna i vårt land vilja gripa sig an med hednamissionen? Då hörde jag att samma åstundan förefans i min vänkrets som hos mig, nämligen den att komma i en lefvande beröring med hednavärlden. Jag hörde äfven, att de voro villiga att sända mig, om jag ville fara. Men då gick det mig, som det ofta går, när det gäller att taga ett afgörande steg. Jag såg på mig själf, på min egen uselhet och oförmåga och tviflade. Men efter att hafva återvändt ifrån mötet läste jag en dag i min bibel Jesu sista bud till sina lärjungar och såg det då i ett alldeles nytt ljus. Där står det ju: Mig är gifven all makt i himmelen och på jorden. Gån därför ut och lären allt folk etc. Nu observerade jag, att Jesus icke sände ut lärjungarne därför, att de hade stor tro och mycken kärlek, utan därför att *Han hade all makt i himmelen och på jorden.* Då sade jag: Herre, med stöd af denna befallning vågar äfven jag att gå ut. Ty det beror ju icke på mig utan på din makt och din nåd. Då vågar jag taga det afgörande steget; och jag är glad, att jag gjorde det.»

Så uppstod kinamissionen i Finland och dess första sändebud fröken Meyer afskildes för sitt heliga kall vid missionsmötet i Åbo den 30 juni 1890. Det var en djupt rörande stund, som de närvarande aldrig någonsin skola glömma.

Så var då *den förste missionären från Finland afskild för Kinas millioner.* Hvilken glädje för änglarne och än mera för vår Gud och vår Frälsare, då slutligen äfven vårt folk beslöt att sända sin förstling till detta fält som hvitnar till skörd.

Under sommaren reste fröken Meyer omkring i vårt land och talade vid missionsmöten om det kära arbetet samt besökte, kanske för sista gången, sin i Finland varande syster. Den 4 oktober afreste syster Meyer från Helsingfors med järnvägståget till Åbo för att stiga ombord på ett samma afton därifrån afgående fartyg. Genom Sverige reste hon sedan till England, hvarest hon dröjde till följande januari månad. Den 7 januari 1891 steg hon ombord på ett fartyg, som förde henne ifrån England hän mot det aflägsna Kina. Den 21 februari anlände hon till Shanghai efter en lycklig sjöresa. Hennes känslor vid det tillfället tolkas i ett hennes bref, hvarur vi icke kunna underlåta att låna följande: »Ps. 145: 10, 11. Med värklig glädje prisar jag Herrens namn inför eder, kära vänner, ty min själ jublar i Gud, min Frälsare. Han har burit oss likasom på örnavingar under denna vår långa resa. Den 21 februari landstego vi i Shanghai, allesamman friska och vid godt mod. En broder, tillhörande Kina Inlandsmissionen, var oss till mötes. Det var svårt att i honom känna igen en europé, enär han, iklädd kinesisk drägt, helt och hållet såg ut som en kines. Såsom äfven en gång förut satte vi oss upp i en liten vagn, och kineser drogo oss till missionshemmet. Vi hade ännu ett stycke väg att tillryggalägga, och under det vi sutto där ensamma, hade vi godt tillfälle att tala med vår Frälsare. För mig var detta en stund af djupt allvar: jag var ju nu i det land, till hvars bästa jag hade uppoffrat mig. Min själ ropade till Herren, att han måtte hjälpa mig att upphöja den korsfäste Kristus inför hedningarne samt att här lefva till hans ära. — Framkomna sågo vi framför oss en förtjusande, grönskande plan omgifven af en prydlig byggnad. Fröken Guinness kom emot oss och helsade oss på det hjärtligaste välkomna till Kina.

Sedan vi suttit en stund i det trefliga förmaket kom herr Hudson Taylor och helsade oss. Det var i sanning underbart att se denne man, om hvilken jag hört och läst så mycket. Forskande fäste han sin blick på hvar och en af oss, men hans blick förrådde så mycken kärlek, att han icke alls var afskräckande. Äfven han var klädd i kinesisk dräkt och bar hårpiske i nacken.

Missionshemmet i Shanghai är Kina Inlandsmissionens centralstation. Där emottagas alla missionärer, som komma till landet, hvilka dock icke stanna där längre tid än på sin

höjd två veckor. Därifrån sändas de sedan till uppfostringshemmen för att lära sig landets språk. När vi kommo till uppfostringshemmet, funno vi det alldeles fullt af missionärer. Denna vecka hade varit märkvärdig i den kinesiska missionens historia, då det nämligen denna tid anlände 48 missionärer. Några dagar före oss hade 35 bröder och systrar kommit dit från Amerika. Glada och jublande med guitarrspel och segersång samt iklädda kinesisk dräkt sammanträffade de med oss. Det började kännas riktigt hemlikt, när vi genast träffade en sådan hop svensktalande systrar och bröder. Följande vecka anlände ytterligare 15 svenskar från Amerika. Häraf synes, som om Herrens Ande skulle värka alldeles särskildt bland Sveriges folk. Här får man ofta höra bön om att Herren må välsigna Franson.

På aftonen af samma dag som vi kommo hit, hölls det sammankomst. Herr Taylor talade. Vi kände att Gud var nära. Han sade sig med glädje se så många arbetare komma till Kina, men därjämte erinrade han äfven eftertryckligen, huru missionären nödvändigt måste vara fyld af den Helige Ande, annars är han oduglig att värka i Kina. Därpå fingo vi från England ankomne i korthet vittna om, huru Gud hade ledt vår väg till Kina. Visserligen klappade mitt hjärta häftigare än vanligt, när jag kallades fram till först, men Herren halp mig, för hvilket Honom vare tack! — Jag kan icke underlåta att berätta något, som riktigt fröjdade mitt hjärta Några dagar därefter berättades mig nämligen, att en doktor Aitken blifvit så intresserad för Finland genom mitt enkla vittnesbörd, att han började närmare forska efter de andliga rörelserna i vårt land, något som äfven lyckades honom. Nämnde doktor har redan varit missionär i Kina i 40 år. »Han skall icke glömma att bedja Gud för Finland», tillades det. Hvem kan hindra Herren om han vill göra något!

I Shanghai dröjde vi 5 dagar. I denna stad fingo vi intet egentligt begrepp om Kina, emedan engelsmännen bra mycket trykt sin stämpel därpå. Vi måste stanna där tills våra kinesiska kläder blefvo färdiga, för att vi sedan som kinesiskor skulle komma till fostringshemmet i Yang-Chau. Jag skulle aldrig hafva kunnat tro det vara så svårt att kläda mig i denna dräkt. Jag gjorde det dock gärna, när jag tänkte hvad Jesus hade gjort för mig samt hurusom Han icke räknade för rof att vara Gud jämnlik utan påtog sig en tjänares skepelse.

Några timmar före affärden togo vi kläderna på oss. Hudson Taylor jublade, när han såg oss som kinesiskor. När vi togo afsked bad han tillsammans med hvar och en särskildt. Han bad för Finland och dem som sändt ut mig, bad att Gud må göra mig till välsignelse för många. Mitt hjärta är fullt af tacksamhet mot Gud för all den kärlek, som blifvit mig bevisad här. Alla äro så vänliga mot »Finlands första kvinna». Ofta får jag svara på dessa frågor »Kommer det flere ifrån Finland? Hafva några män offrat sig för Kina?»

Sju veckor efter vår afresa från England anlände vi till Yang-Chau. Vi färdades i en kinesisk segelbåt, och då vi närmade oss någon stad, måste vi omsorgsfullt draga gardinerna för fönstren till vår hytt. Utom den kinesiska dräkten måste vi också antaga kinesiska seder, annars skulle vi förlora allt inflytande öfver folket. Sedan vi gått i land, måste vi taga plats i en bärstol; det var, som om jag skulle hafva suttit i en fågelbur, och jag var glad, när vi hade kommit fram. Äfven här helsade föreståndarinnan fröken Murray och många systrar i hemmet oss hjärtligt välkomna. Ack, huru taksam jag var emot Herren därför, att jag dock omsider hunnit fram till målet för min resa och nu fick hvila mig något litet. Efter några dagars förlopp hade jag gjort mig fullkomligt hemmastadd här. Vårt hem är enkelt, men med Herren Gud såsom konung trifs man bra äfven här. Om fröken Murray kan jag säga, att — hon icke själf lefver, utan Kristus lefver i henne. Hon är ett Kristi bref, skrifvet med Guds helige Ande».!

Framkommen till Kina, blef fröken Meyer för en tid svag till sin helsa, men Gud gjorde henne i sin nåd alldeles frisk igen, så att hon kunde lära sig det svåra kinesiska språket, i hvilket hon blifvit så hemmastadd, att hon redan hållit skola några månader med kinesiska barn i Yang-Chau där hennes värksamhetsfält tills vidare är. Bland dessa barn fins det ett, som Finlands barn bekosta med sina frivilliga gåfvor. Vår syster är alltså inbegripen i sitt kära, ehuru också svåra, arbete ibland Kinas millioner för att ledsaga dem in på vägen till det eviga lifvet. Gud styrke och välsigne henne rikligen både med kropps- och själskrafter, så att hon under sin arbetsdag må kunna insamla en riklig skörd af själar till den eviga glädjen!

Den andra från Finland till Kina utgångna systern var fröken *Verna Augusta Hammarén,* som föddes i Oravais den 11 oktober 1863.

Sin första medvetna tacksägelse hembar hon Gud vid 9 års ålder, då hon en afton mötte sin moders af kärlek öfverfyllda blick. Följande år började hon förnimma Guds Andes bestraffning för synd. Vid ungefär 12 à 14 års ålder fick hon känna Guds Andes särskilda kallelse, men äfven frestelser att knota emot Gud. Femtonårig klarnade för henne frågan om Kristi mandom. Hon hade aldrig tviflat på att Kristus var Gud, men en omöjlighet var det för hennes förstånd att kunna fatta Hans mandom. I sin nåd aflägsnade Gud detta tvifvel, och sedermera fick hon en djupare inblick i frälsningens härlighet just i det att Guds Son hade blifvit människa.

Ifrån sin skriftskola medförde hon icke något större ljus, då läraren icke själf förstod sig på andliga ting. Slutligen fick hon dock sin själs mörker skingradt för nådens ljus. Hon hade gått både i fröken Tavastjernas fruntimmersskola och i lärarinne- afdelningen i Helsingfors svenska fruntimmersskola. Stockmayers lilla bok: »En blick på Jesus», kastade de första ljusstrålarna in i denna unga, sökande, kämpande själ, som såg allt nära nog med förtviflans dysterhet. En evangelisk predikan och Frälsarens nådiga annalkande i en syn i drömmen kommo tviflets moln att skingra sig. Därpå följde dels ljus, dels mörker. För en tid råkade hon i partisinnets snaror, hvarifrån Herren dock i sin nåd befriade henne. Sedan hon kommit i friare kristnas sällskap och genom dem lärt sig att själf hämta lif och ljus för sin själ ur den heliga skrift, kom hon slutligen upp på klippan, som icke vacklar, utan står fast äfven i stormarna. En half kristendom och ett haltande på båda sidor ville hon icke mer veta af. »Kosta hvad det vill; Dig, Jesus vill jag följa.» Det blef hennes lösen. Ännu visste hon icke hvilken sysselsättning Herren ville gifva henne för framtiden. Först år 1890 blef det klart för henne, att Herren ville hafva henne till Kina för att leda syndare, dyrköpta själar från mörker till ljus, pekande för dem på Guds Lam, som borttager världens synder. År 1891 tillbringade hon i hemlandet med att lära sig sjukvård i härvarande barnbördsanstalt, hvarifrån hon efter genomgången fullständig kurs fick afgångsbetyg. Vi hoppas, att hon skall blifva

till stor välsignelse för Kinas olyckliga mödrar och till ära för Herrens namn, till frälsning för själar i hedendomens mörker!

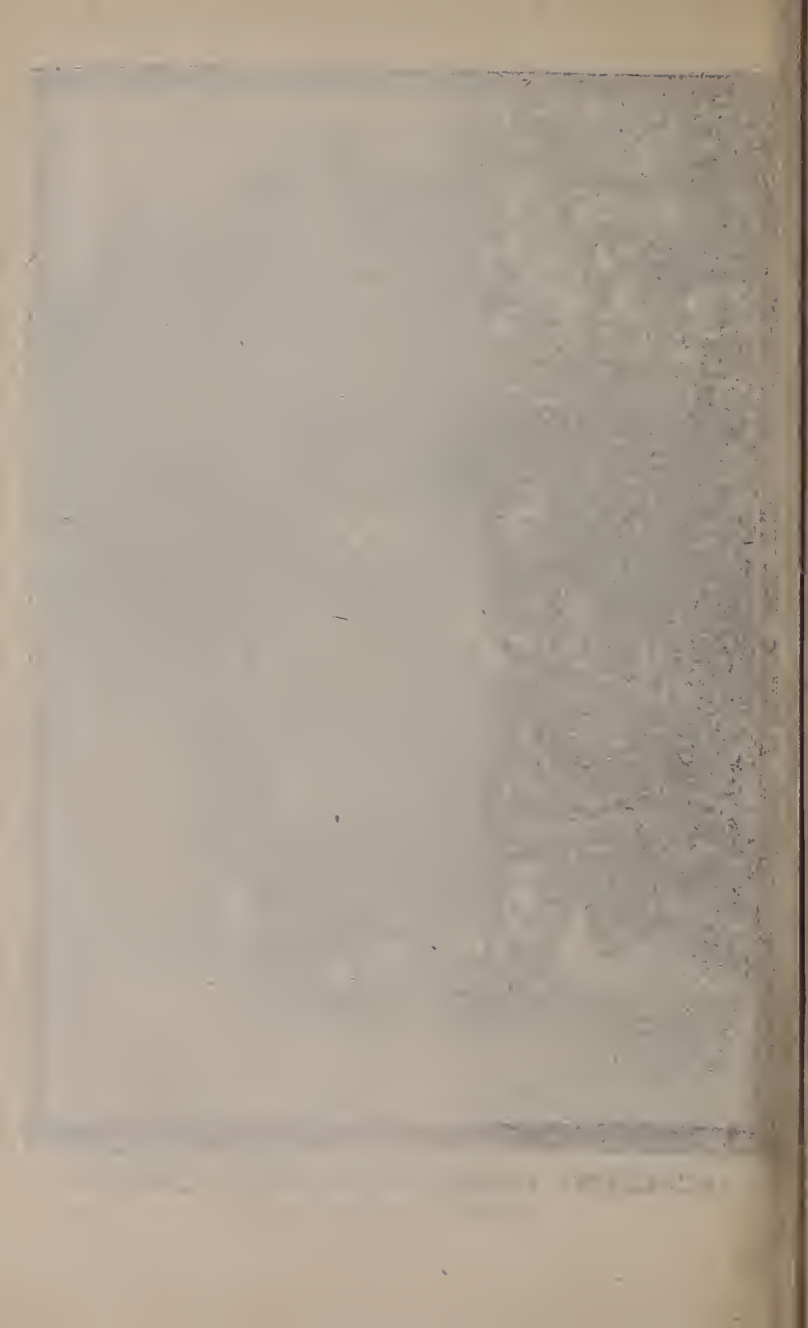
Fröken Verna Hammarén afskildes för missionskallet vid den fria missionens årsmöte i Tammerfors den 22 juni 1891. I december månad samma höst reste hon till England, där hon vistades nära ett helt års tid. Den 25 nov. 1892 begaf hon sig i sällskap med en annan för kinamissionen afskild syster därifrån till sitt arbetsfält i Kina.

Denna tredje syster var *Wilhelmina Arpiainen*, född i Porsaskoski den 6 november 1859. Hennes fader, Fredrik Wilhelm Arpiainen är gift med Johanna Lamm. Denna familj flyttade först till Wärtsilä sedan till Huutokoski därifrån till Jorois och slutligen till Petersburg, där familjefadrens flit, arbetsförmåga, snillrika, outtröttliga och uppfinningsrika ande har skaffat familjen bärgning och dottren skolbildning. Wilhelmina Arpiainen besökte först folkskolan och gick sedan 3 ½ år i skola för en privat lärare i en enskild familj i Jorois. År 1877 kom hon till seminariet i Jyväskylä och år 1881 erhöll hon afgångsbetyg därifrån. Strax därpå fick hon lärarinneplats i Säkkijärvi, hvarest hon sedan värkade i 11 år med nit och framgång, så att skolrådet als icke gärna skulle hafva tillåtit henne att skilja sig ifrån detta arbete. Men då Herrens Ande kallade henne till ett annat fält, måste de, om också med sorg, medgifva henne det.

Guds Ande hade redan tidigt värkat på hennes hjärta, men först vid 12 års ålder fick hon första gången en djup sorg öfver synden efter det hon vid ett tillfälle hade slagit sin omtyckta hund. Hon ville med egna krafter hjälpa och förbättra sig till att blifva en *nyttig* och *god* människa! Sedan hon på detta sätt hade arbetat fåfängt, öfverlämnade hon sig slutligen i bön och tro åt sin Herre, just då hon första gången begick Herrens nattvard. Likväl fattade hon då helt obetydligt af nåden och kände sig själf ganska litet. Men efter årslånga förvillelser och själfbedrägerier krossades slutligen hennes egen vilja, och hon nöjde sig i allt med Herrens vilja. Därefter följde ett nytt lif. »Sedan Herren hade utfört detta nådevärk i min själ, gaf han mig ett nytt hjärta; sen dess har mitt lif varit helt och hållet nytt, mitt inre lif nämligen. På djupet af mitt hjärta är det frid, huru det än tränger utifrån. Herren har tagit bort min synd och bevarar mig nu för syndens välde och makt. Jesus har

VILHELMINA ARPIAINEN och VERNA HAMMARÉN
färjas på kinesiskt sätt.

renat mitt hjärta med sitt blod till en boning åt sig. Honom vill jag följa, ty Han har köpt mig till sin egen. Pris, tack och ära vare Honom!»

Ända från det syster Arpiainen var en nioårig flicka, glödde uti henne en åstundan att hjälpa de stackars hedningarne. Då hon hade läst om John Williams lif och död på Söderhafsöarne, tänkte hon: När jag blir stor, så vill äfven jag fara dit. Sedan hon blifvit lärarinna, tänkte hon allt oftare på hedningarne, tills hon på hösten 1883 förnam en särskild maning att bedja för dem. Ju mera hon bad, desto mäktigare blef hennes hjärtas åstundan att *göra* något för deras bästa.

Denna åstundan växte slutligen till ett så mäktigt kraf för henne att resa ut till hedningarne, att hon äfven berättade det för sina bekanta. År 1885 fick hon i bönen öfvertygelse om, att Herren ville, att hon skulle begifva sig ut i Hans vingård. Fördenskull skref hon till missionsskolans ledare i Helsingfors och erbjöd sig för missionens arbete i Afrika. Men brist på medel gjorde, att hennes anbud icke kunde antagas. Afslaget gjorde henne dock icke förlägen, hon förbidade endast Herrens tid. Under väntanstiden insjuknade hon i en långvarig och hård sjukdom, hvilken äfven i sin mån bragte till mognad hennes åstundan att lefva helt och odeladt för Herren den tid hon ännu finge nåd därtill. En afton i augusti 1889 fick hon plötsligt en maning i sin själ att skynda åstad till Wiborg för att studera engelska språket. Hon stod upp och begaf sig i väg samma afton. Så började ett nyttigt och flitigt studium af engelska språket, hvilket sedan blifvit henne en stor hjälp på den väg, som Herren nu kallade henne in uppå. När hon följande år hörde, att Agnes hade uppgifvit sig för missionen i Kina, så jublade hon storligen. Och då hon under tiden för missionsmötet i Wiborg fick dela rum med denna till Kina afresande syster, så var det mer än en njutning för henne. När de skildes från hvarandra, kom hon till den öfvertygelsen att de snart skulle träffas i Kina.

Den 8 mars 1891 afskildes syster W. Arpiainen för kinamissionen vid missionsmötet i Helsingfors. Det var en välsignelserik, och oförgätlig stund, vi fingo känna Guds Andes rikliga närvaro i våra själar.

För att kunna hjälpa sin syster, som var vid seminariet, dröjde syster Arpiainen dock ännu ett år i hemlandet. Som-

maren 1891 företog hon en resetur genom vårt land och talade om kinamissionen. Den 9 augusti 1892 lämnade hon Finland och afreste till England, där hon tillsammans med syster Hammarén öfvade sig något äfven i kinesiska språket. Den 25 november stego de om bord på ett fartyg i London, styrde kurs öfver aflägsna vatten hän emot Kina och nådde målet för sin resa i början af år 1893.

Ifrån England gladde W. Arpiainen kinamissionens vänner med sina långa, belysande resebref, hvilka voro intagna uti innalles 10 nummer af »Suomen Wikkolehti», hvari äfven våra andra systrar nu och då helsa våra landsmän med sina kära bref.

Vi hafva i korthet betraktat kinamissionen och dess uppkomst i Finland. »Hitintill har Herren hulpit oss,» 1 Sam. 7: 12. Honom allena vare tack och ära för allt! Äfven denna ringa begynnelse har Hans Ande uppväckt — det är en liten späd blomma, som vuxit upp i trons och kärlekens luft i Guds kärleks varma solsken. Låtom oss bedja, att äfven denna blomma må få mogna till frukt och frambringa en hundrafaldig skörd till evinnerligt lif!

6. Kina i nuvarande stund.

Sedan vi nu betraktat Kinas så väl forntid som dess behof tillika med missionens arbete, kunna vi icke uraktlåta att ännu påpeka, huru viktig den närvarande tiden är för Kinas folk. Fröken Guinness skrifver: Om det någonsin funnits en tid, då Kina törstat efter evangelium, så är det nu. Dörren tyckes stå på vidgafvel. Öfveralt är det samma behof. Från norr och vester anlända bref och underrättelser i samma ande. Nu är tiden inne för Kristi församling att skrida framåt afläggande alt som tynger för att gå in och taga i besittning detta land. Djefvulen är ingalunda känslolös och likgiltig för vikten af denna kris. Han gör framsteg i Kina i mer än en riktning, isynnerhet i samband med opiumförbrukningen. Från tillförlitligt håll har jag hört, att opium aldrig rökts i så stor myckenhet och så öppet som nu. För några år sedan var det ännu en sak som bedrefs i smyg, öfver hvilken hvar och en blygdes. Men nu bedrifves det af ämbetsmän och andra ej endast öppet utan till och med såsom något, hvaröfver man yfves. Herr Mc. Carthy kan påminna sig, da opiirökning var

förbjuden på ångarne, och han såg en gång en af befälet, som öfverrumplat en man i denna sysselsättning, kasta hans pipa, bricka och hela tillställning öfverbord i den breda Yangtsi. Men nu är alt olika.» Sammalunda skrifver en William M. Upcraft i »*The Christian*» för den 10 november 1892. »Den närvarande utsträckningen af opiiförbannelsen i Kina är bekymmersam, och den tilltager alt mer. De västra provinserna producera tillräckligt opium för hela Kinas behof, fastän åtgången är ovanligt stor — ja de gifva till och med mer än som går åt och lämna därför återstoden till den utländska handeln». Man har nämligen börjat odla opium i Kina i så ovanlig myckenhet, att man sålunda skulle kunna hindra vinsten af denna handel att öfvergå i engelsmännens händer. Så användes redan en stor del af den odlade jorden till att på henne plantera denna förbannelsebringande växt. Huru förfärlig ställningen är kunna vi förstå, om vi t. ex. höra att endast i staden Suifu fins ungefär 200,000 opiihålor. Folkets sedliga känsla har så förslöats, att denna skamliga last icke mer ens anses för något ondt, utan man betraktar det som något ovanligt, om någon icke röker som det var i västerländerna för någon tid sedan med dryckenskapen, och är ju ännu på sina ställen i lika stor grad ett så inrotadt begrepp i folkets seder, att den som ej vill dricka blir utskämd.

Därtill har hedendomen varsnat sin fara, och djefvulen har rustat sina trognaste redskap till att förhindra kristendomens seger. Häraf hafva de sista årens oroligheter uppstått. Deras anstiftelse hafva varit hedendomens trognaste uppbärare, de hafva sökt utsprida skrifter ibland folket, däri kristendomen oförskämdt smedas och kineserna uppfordras att göra motstånd, till och med att rent ut döda de kristna och missionärerna. På samma gång, som denna uppviglande rörelse, hvars centrum är den svarta hedendomens stamort, det upproriska Hunan, naturligtvis manar till aktsamhet, så uppväcker hon äfven å andra sidan glädje. Ty just häraf synes huru djupt kristendomens hufvudsanningar hafva trängt sig in i kinesernas medvetande. I de skrifter, som upproriska andar hafva utspridt, äro nämligen kristendomens hufvudsanningar framstälda sådana, som de äfven predikas för dem. Däraf se vi, att äfven själfva fienderna sålunda få ett begrepp om kristendomens och hedendomens djupa åtskilnad, hvilket just uppr väcker dem till raseri. Dessutom har den af kejsaren unde-

sista året gjorda kungörelsen fullkomligt betryggat de kristnas rättsliga ställning i kejsardömet, så att intet ondt får ostraffadt tillfogas dem, och för framtiden kommer kejsarens kungörelse tvifvelsutan att blifva det värksamma medlet, hvarigenom ett rätt begrepp om kristendomens sedliga värde skall utbreda sig. Satan skall rasa förgäfves, evangelium skall vinna den slutliga segern bland detta stora folk, då det blott får värka tillräkligt som en surdeg i folkets hjärta och lif. Till att missionera här manar oss således äfven förföljelsen och motståndet, äfvensom den omständigheten, att den romersk-katolska kyrkan med all flit missionerar för att utbreda sin lära bland kineserna.

Om det kinesiska folkets nuvarande ställning har ***Erik Folke,*** en svensk missionär, som nu (1892) är på besök i sitt hemland, yttrat följande efter en 5 årig vistelse i Kina.

»De utländska missionärerna äro visserligen på en del trakter föremål för ovilja och misstänksamhet, men i allmänhet mottages de väl, och folket lyssnar villigt till den kristna läran. Kinesernas ganska utvecklade intelligens gör ock, att en mission bland dem är något helt annat än t. ex. bland negrerna i Afrika. Om kristendomen icke snart vinner insteg bland detta folk, är fara, att det, liksom till en del Japans befolkning redan gjort, faller offer för en ny hedendom, sämre än den gamla: en från västern importerad ateism. Från den kinesiska regeringens sida är för närvarande intet hinder lagdt för evangelii förkunnelse i det vidsträkta landet. Tvärtom söker regeringen på fullt allvar skydda missionärerna till lif och egendom och har därom utfärdat befallning till sina ämbetsmän. Afgudaprästerna i landet ha icke heller synnerligen mycket att säga. De uppföra i templen ett slags teaterföreställningar icke för folket, som är samladt utanför, utan inför gudarnes åsyn och till deras förnöjelse. Tempelskatt erlägger endast den hedniska delen af befolkningen. ***Missionärerna såväl som de infödde kristna äro enligt en kejserlig förordning därifrån fritagna***».

»Norra Kina har från äldsta tider spelat en stor roll i detta lands historia. Enligt gamla urkunder har man här att söka vaggan för hela denna väldiga nation. Från trakterna omkring Ping-jang-fun och Pu-chen i Shansi samt Singan i Shensi utbredde nybyggarne sig småningom till alla de 18 provinserna eller det egentliga Kina. Ännu i dag lefver i hvarje kines hjärta ett dunkelt minne om en gyllene tid i detta urhem. Då

fans ej något ondt, man behöfde ej regla sin dörr af fruktan för tjufvar, och då förfördelade ingen den andre. På den tiden säga de, tilbådo alla, från konungen ned till den ringaste i samhället, den högste Guden, och inga afgudar funnos. Tiderna förändrades dock snart. Ondskan tog öfverhand och allehanda olyckor följde i dess spår. Barnen öfvergåfvo sina fäders religion, men fingo också skörda bittra frukter af sitt affall. Nu uppstod en hel rad af helige män, som föraktande detta lifvets härlighet, gjorde till sin lifsuppgift att söka förbättra sina medmänniskor. Det största antalet af dem utgingo från urhemmet. Därigenom har denna trakt fått en alldeles särskild betydelse äfven för Kinas andliga utveckling. Såsom det synes, torde också denna del af landet komma att bli utgångspunkten för en värksamhet, som skall medföra ett ännu mer afgörande resultat för detta folk. Det visar sig nämligen att folket här är vida mottagligare för evangelium än i någon annan del af landet, samt lifvas dessutom af missionsande».

Så skrifver Folke. Vi se alltså, i hvilket betydelsefullt tidskifte Kinas folk just nu befinner sig: Det står vid en skiljoväg, där antingen en stor, välsignad lycklig framtid väntar det i evangelii ljus, eller och en grym, förtviflad dödskamp i hedendomens och otrons natt såsom offer för syndens lustar. Af de kristna folken beror det nu hvilkendera, som skall blifva Kinas framtid. Om de snarligen, rikligen och i sin enkla klarhet gifva Kinas folk lifvets ord om Jesus Kristus, syndens besegrare, så kommer detta stora folk att gå sin rätta guldålder till mötes; men om de kristna försumma det stora tillfället, den närvarande stunden, så att otron och synden segra, midnattens mörker stannar öfver folket, för hvilket solen aldrig gått upp, då skall detta folks hopplösa slut följa och dess dödskamp skall beskådas af himmel och helvete, Gud och Kristus, englarne och helgonen — samt af mörkrets andar — men dess blod skall utkräfvas af de kristna folken.

O, låtom oss väcka det aflägsna minnet af den sanne Gudens kännedom till lifs i kinesernas hjärtan, låtom oss sända dem »heliga män», fylda af Kristi kärlek, först då skola de få en riktig kännedom både om sig själfva och om Gud!

Glädjande är det ju, att evangelii ljufva budskap redan ljuder såsom en frid bebådande, hjärtan värmande, syndasåren helande julmusik äfven för Kinas millioner. Låtom oss bedja om Guds Andes kraft ifrån himmelen, att detta budskap

må falla som dagg på gräs uti hvarje lyssnande hjärta väckande *lif uti de döda!*

Fröken Geraldine Guinness skrifver om sina egna erfarenheter julen 1888: »Nu är det julafton. Jag kan knapt tro det. Huru olika alla de andra julaftnar jag upplefvat. Vi bo här i vårt flytande hem, öfver natten förtöjda under en hög lerbank alldeles utom syn- och hörhåll af mänskliga bostäder. Icke ett ljus synes, icke ett ljud höres. Här ute på den mörka floden, vagga vi hit och dit af dess böljande vatten afskilda från all beröring med den yttre världen, utan all tillgång till bref och julönskningar och många hundra mil från andra af vårt folk och språk, är det i sanning besynnerligt att tänka sig detta såsom julafton. Och dock är det så. Och huru lyckliga äro vi ej öfver förmånen att få vara här. Vi ville ej hafva något annorlunda — nej, vi ville ej återvända till forna lyckliga dagar.

Jul har en ljufvare betydelse än den, som kommer den att dofta af hemmets dyra minnen. Talar den ej om *En*, julens Kristus, som på den första julaftonen lämnade hem och himmelens glädje vid Faderns bröst och änglarnes musik för att komma till Bethlehems krubba och Golgatas kors, på det vi måtte lära en ljufvare sång än änglar någonsin sjungit? Talar ej dess djupaste, mildaste röst om Hans förvisnings lif, om Honom, som, ehuru rik, kom hit, där han ej hade något att luta sitt hufvud till, på denna tröttsamma, syndbefläckade jord, på det att vi måtte finna vårt hem, ej här, utan i Hans öppna kärleksjärta. Ja, vi känna, att det är sant. Och långt ifrån att ej kunna beröras af denna jultids betydelse, äro våra hjärtan i innerligaste enstämmighet med dess ljufva sång — »*Frid, frid på jorden, människorna ett godt behag*».

Klingen ljufva julklockor! Vi höra er ej här, här långt, långt undan ljudet af edra klara toner. Men himlens melodi saknar ej gensvar i våra hjärtan. Till och med här i vår ensamhet och fjärran landsflykt fatta vi anden i eder sång— *Människorna ett godt behag . . . frid . . . frid ett godt behag!*“

Ljude snart denna julhelsning för Kinas millioner!

———×———

KIINAN
KARTTA,
osoittava protestanttiset lähetysasemat.
Mittakaava kilometreissä
0 100 200 300 400 500 600
M O N G O L I A
K O R E A
SEOUL
KELTAINEN MERI
C H I H - L I
PEKING
TIEN-TSIN
PAO-TING
S H A N - S I
TAI-YUEN
SHAN-TUNG
TSI-NAN
KAN-SUH
LAN-CHAU
T I B E T
HO-NAN
KAI-FUNG
SHEN-SI
SI-NGAN
HU-PEH
WU-CHANG
GAN-HWUY
GAN-KING
SU-CHAU
HANG-CHAU
CHEH-KIANG
KIANG-SI
NAN-CHANG
HU-NAN
CHANG-SHA
SI-CHUEN
CHENG-TU
KWEI-CHAU
KWEI-YANG
YUN-NAN
YUN-NAN FU
KUANG-SI
KWEI-LIN
KUANG-TONG
CANTON
FUH-KIEN
FUH-CHAU
FORMOSA
HAINAN
KIINAN MERI
BIRMA
TONG-KING
JÄÄMERI
EUROPA
AASIA
AFRIKA
SUOMI
samassa mitta-kaavassa.
NORJA
RUOTSI
WENÄJÄ
POHJAN LAHTI
SUOMEN LAHTI
HELSINKI
Oulu
Kuopio
Mikkeli
Viipuri
Vasa
Turku
Hämeenlinna
105
110
115
120
125
130
100
35
30
25
20